

Господь подививсь на Петра

Луки 22:54–62

(61): І Господь обернувся й подививсь на Петра. А Петро згадав слово Господнє, як сказав Він йому: Перше, ніж заспіває півень, відречешся ти тричі від Мене.

1. Петро слідував здалеку (54–60)

Петро слідував за Ісусом на відстані. Петро віддалився від Ісуса не тільки фізично, у просторі, але й духовно. Духовна відстань з'явилася ще тоді, коли Петро не слідував за Ісусом в молитві і не прийняв рішення підкоритися волі Бога. В кімнаті Петро відчував, що готовий померти з Ісусом. Але він не міг визнати себе учнем Ісуса перед служницею на внутрішньому дворі ворога. Після першого зречення настало друге і третє.

2. Погляд Господа (61, 62)

Петро не зміг подолати дистанцію, що відділяла його від Ісуса. Але Ісус під час Своїх суворих випробувань зробив це — Він поглянув на Петра. Погляд Ісуса нагадав Петру правдиві слова, що Він йому говорив. Петро зрозумів, ким він є насправді, і те, що Ісус знав його краще, ніж він сам себе. Петро гірко заплакав. Це були сльози покаяння. Це був початок нових відносин з Ісусом.

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що приймаєш мене з надією і любов'ю не дивлячись на мої гріхи і немочі. Допоможи мені слідувати за Тобою з розкаяним серцем на основі Твого слова.

Одно слово: Дивися на Ісуса, який дивиться на тебе

Свідчення Ісуса перед синедріоном

Луки 22:63–71

(69,70): Незабаром Син Людський сидітиме по правиці сили Божої! Тоді всі запитали: То Ти Божий Син? А Він їм відповів: Самі кажете ви, що то Я...

1. Знущання солдат (63–65)

Чоловіки, що стерегли Ісуса, почали Його бити і глузувати з того, що Він пророк. Вони були як свині, що не знали цінності бісеру. В наш час багато хто сміється з духовних людей. Ісус мовчки витерпів глузування. Пізніше Він молив Бога за їхнє прощення.

2. Син Людський, Син Божий (66–71)

Коли Ісуса привели в синедріон на допит, Він викривав лицемірних релігійних лідерів за їхнє лицемірство щодо істини. Він сміливо свідчив про те, що Він є Син Людський і Син Божий. Син Людський як злочинець мав страждати і померти за гріх світу. Та Син Божий встав із мертвих і сидить по правиці сили Божої в славі. Коли Він прийде знову царювати, ті, хто гнобили Його, побачать Його на власні очі і постануть перед Ним, щоб бути засудженими.

Молитва: Господи, Ти Христос. Допоможи мені жити перед Тобою, а не перед лихими людьми.

Одно слово: Царює Ісус

Пилат і Ірод

Луки 23:1–12

(2): І зачали оскаржати Його й говорити: Ми ствердили, що Цей ворохобить народ наш, і забороняє податок давати кесареві, та й говорить, що Він, Христос Цар

1. Він говорить, що Він Христос, Цар (1–5)

Іудейські лідери знали, що Пилат нічого не знайде проти Ісуса за іудейським законом. Але лише Пилат, Римський прокуратор, мав право засудити Ісуса на смерть. Тому іудейські лідери перекрутили факти і слова Ісуса, щоб висунути проти Нього звинувачення в бунті. Пилат швидко зрозумів, що це політично умотивована справа. Він мав відпустити Ісуса.

2. Пилат і Ірод заприятелювали (6–12)

Коли Пилат дізнався, що Ісус з Галілеї, то спробував уникнути відповідальності за цю справу. Він відіслав Ісуса до Ірода. Ірод був гедоністом. Він хотів розважитись. Ісус не відповідав йому, і тоді Ірод зневажив Його і знову відіслав до Пилата. Ірод і Пилат знали, що Ісус ні в чому не винний і що юдеї обманювали. Але ніхто з них не став на сторону істини. З того дня Ірод із Пилатом стали приятелями між собою, бо давніш між ними була ворожнеча.

Молитва: Господи, Ти Христос. Допоможи мені триматися істини, навіть якщо це дорого коштує.

Одно слово: Ісус мій Цар і Христос

Спроба компромісу Пилата провалюється

Луки 23:13–25

(25): відпустив їм Варавву, посадженого за повстання та вбивство в в'язницю, за якого просили вони, а Ісуса віддав їхній волі...

1. Немає провини (13–22)

Пилат допитав Ісуса в присутності його обвинувачів і не знайшов в Ньому жодної провини. Тоді він вирішив піти на компроміс. Щоб заспокоїти релігійних лідерів, він запропонував покарати Ісуса, а потім відпустити Його. Це було несправедливо. Якщо Ісус був невинний, він мав відпустити Його без покарання, як невинного, а не за звичаєм у свято, коли відпускали одного з ув'язнених.

2. Вони домагалися свого сильним криком (23–25)

Натовп, спровокований первосвященниками, викрикував: *“розпни Його”*. Вони кричали, доки не домоглися свого. Пилат погодився і вирішив відпустити вбивцю та розп'яти невинну людину. Перед хрестом немає компромісу. Ісус помер замість злочинця. Він помер замість мене і замість всіх грішних людей.

Молитва: Господи, я засуджую Пилата, але сам часто йду на компроміси. Ісус помер за мої гріхи. Господи, пробач мене і омий мене кров'ю Ісуса.

Одно слово: Ісус помер за грішників

Я розп'ятий з Христом

Галатам 2:17–21

(20): І живу вже не я, а Христос проживає в мені. А що я живу в тілі тепер, живу вірою в Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене Самого Себе.

1. Не будуйте, що зруйнували (17–19)

Для християнина є небезпека знову звернути на дорогу старого життя. Замість того, щоб ходити з Ісусом, змінюючи життя і культуру, ми вертаємось до старих звичок. Це справжнє випробування для юдеїв і традиційних християн. Коли Павло говорив про будівництво того, що зруйнував, він мав на увазі життя відповідно до старих звичок і слідування (свідомо чи не свідомо) юдейським законам і традиціям замість того, щоб слідувати за Христом.

2. Я розп'ятий з Христом (20–21)

Християн не можна судити за виконання чи невиконання законів чи ритуалів. Я християнин, тому що я прийняв смерть Ісуса за мої гріхи і вірю в Його воскресіння. Я помер з Христом, коли розкаюся в своїх гріхах і повинен кожен день вмирати для гріха. Я був розп'ятий з Христом, і воскреслий Христос живе в мені, як і обіцяв. Він любить мене, і я люблю Його і хочу жити вірою в Нього.

Молитва: Господи, допоможи мені не жити старими звичками, а жити вірою в Того, хто віддав Себе за мене.

Одно слово: Розп'ятий з Христом

Павло виступив проти Петра

Галатам 2:11–16

(16): А коли ми дізнались, що людина не може бути виправдана ділами Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса, то ми ввірували в Христа Ісуса, щоб нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами Закону. Бо жадна людина ділами Закону не буде виправдана!

1. Павло докоряє Петру (11–14)

Петро був духовним лідером Церкви, але він теж не був безгрішним. Своїми юдейськими забобонами він легковажно образив деяких християн із поган. Коли він відвідав Антіохію, то насолоджувався їжею разом з ними, але коли прийшли деякі строгі юдеї, він перестав їсти разом з поганами. Павло розсердився. З дій Петра можна було зробити висновок, що погани не були повністю прийняті як брати в Христі, але ще гіршим є те, що його дії ставили під сумнів абсолютну достатність Євангелії.

2. Виправдані вірою в Ісуса (15–16)

Ця проблема дала можливість для всіх апостолів, включаючи Петра і Павла, засвідчити факт, що ми виправдані тільки вірою в Ісуса Христа. Ми не стаємо праведними через ретельне виконання закону чи релігійних ритуалів.

Молитва: Господи, допоможи мені кинути виклик культурним традиціям, котрі протидіють Євангелії.

Одно слово: Слідуй Євангелії, а не звичкам чи культурі

На шляху до хреста

Луки 23:26–31

(28): А Ісус обернувся до них та й промовив: Дочки ерусалимські, не ридайте за Мною, за собою ридайте й за дітьми своїми!

1. Вони поклали хрест на Симона (26)

Ісус був виснажений після знущань, осміяний і побитий. Він втратив силу, і був ослаблений, щоб самому нести хреста, тому солдати поклали його на Симона із Кірінеї. Той йшов святкувати Пасху, та невільно був включений в євангельську історію як той, хто ніс хрест Ісуса. Все обертається на благо тим, хто любить Бога і шукає Його.

2. Ридайте за собою (27–31)

Багато жінок слідували за хрестом Ісуса з плачем і риданнями. Вони плакали, тому що любили Ісуса і жаліли, що Він помирає. Вони плакали, коли асоціювали свої власні печалі з стражданнями Ісуса. Як правило, жінки знаходять велику втіху в сльозах. Але Ісус попередив їх про неминучий суд Божий, що йде на злий світ. Ці жінки повинні проливати сльози покаєння за себе і за своїх дітей. Це потрібно і нам.

Молитва: Господь, допоможи мені не задовольнятися людським співчуттям, а каятися і молитися за себе і своїх дітей.

Одно слово: Проливайте сльози покаєння

Розп'яття Ісуса

Луки 23:32–43

(34): Ісус же промовив: Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони!... А як Його одіж ділили, то кидали жереба.

1. Отче, відпусти їм (32–39)

Ісуса повели разом із двома злочинцями на місце, що звуть Череповище. Релігійні лідери насміхалися над Ним, говорячи: “Він інших спасав, нехай Сам Себе визволить, коли Він Христос, Божий Обранець!” Вояки глузували з Нього, а один із злочинців підтримував їх. Багато людей також вважають, що Христос, якби міг, мав спасти Самого Себе. Але Ісус не рятував Себе, щоб спасти нас від наших гріхів. Ісус молився: *“Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони”*.

2. Будеш зо Мною сьогодні в раю! (40–43)

Один зі злочинців зрозумів, що Ісуса розіп'яли несправедливо. Це пізнання прийшло, коли він чесно визнав свій гріх і справедливність свого покарання. Розуміючи значення смерті Ісуса, він попросив Його пригадати про себе в Своєму Царстві. Ісус забрав цього чоловіка разом з Собою до раю.

Молитва: Господь, я грішник, але ти врятував мене жертвуючи собою. Допоможи мені жити жертвовно з живою надією в Твоєму Царстві.

Одно слово: Ісус прощає

Місія, поставлена під сумнів

до Галатів 2:1–10

(8): бо Той, хто помагав Петрові в апостольстві між обрізаними, помагав і мені між поганями

1. Ми не піддалися (1–5)

З самого початку місія Павла до язичників була поставлена під сумнів. Строгі християни з юдеїв намагались переконати Павла, що необхідно навертати християн з язичників в юдаїзм, тобто щоб вони прийняли обрізання, юдейський закон і ритуали, щоб стали *“істинними”* християнами. Павло пішов до Єрусалиму і подав Євангеліє, яке він проповідував, тим, хто був дуже близьким до Ісуса. Він хотів твердо триматися істини Євангелії і захистити свободу, яку віруючі мають в Ісусі.

2. Бог засвідчив покликання і місію Павла (6–10)

Апостоли в Єрусалимі нічого не додали і не забрали від Євангелії Павла. Вони зрозуміли, що як Бог працював через Петра, щоб дати юдеям Євангеліє, так він працював і через Павла, щоб привести поган до Бога. Їм не подобались погани, але вони зрозуміли, що Бог любить їх і послав Ісуса, щоб Він помер за гріхи всіх людей.

Молитва: Господи, допоможи мені іти туди, куди Ти мене посилаєш, допоможи розуміти Твою роботу і підтримувати Твоїх слуг.

Одно слово: Бог любить світ

І славили Бога вони через мене!

До Галатів 1:11–24

(24): І славили Бога вони через мене!

1. Покликаний Богом (11–12)

Євангелія, яку проповідував Павло, не людська вигадка. Це добра новина, що Ісус помер за наші гріхи і воскрес із мертвих. Воскреслий Ісус зустрівся з Павлом особисто по дорозі в Дамаск і змінив його життя. Він пробачив його гріхи і покликав проповідувати цю Євангелію життя для поганського світу.

2. Змінене життя (13–24)

Ісус дав Павлу місію, що була неможливою для запеклого фарисея. Юдеї не могли навіть уявити, що Бог турбується про поган. Але Павло не шукав людської поради, він вивчав Біблію і молився, доки не побачив Божий план спасіння для всього світу. Бог працював у ньому, щоб його фарисейське серце розширилось і змогло обійняти весь світ. Апостоли і віруючі, які потерпали від Павлових гонінь, тепер славили Бога за його змінене життя.

Молитва: Господи, допоможи мені слідувати за Тобою, щоб усі прославляли Тебе через зміни в моєму житті.

Одно слово: Слава Богу за змінене життя!

Смерть Ісуса

Луки 23:44–49

(46): І, скрикнувши голосом гучним, промовив Ісус: Отче, у руки Твої віддаю Свого духа! І це прорікши, Він духа віддав.

1. Ісус був слухняний до смерті (44–46)

Шоста година — це о півдні. З того часу до дев'ятої години, на три години сонце затемнилось. Темрява стала по всій землі до того часу, поки Ісус ще був живий на хресті. Природа показала духовну дійсність. Ісус взяв гріхи світу на Себе. Воля Бога, була в тому, щоб Ісус став жертвою за провини. Ісус підкорився волі Бога абсолютною вірою. Його останні слова виражали довіру, відданість Богу та остаточну перемогу, а не жалість. Завіса в храмі відділяла грішників від Святого Бога. Через смерть Ісуса за наші гріхи вона роздерлася навпіл. Сьогодні ми можемо прийти до Бога через Ісуса.

2. Свідки (47–49)

Краса і перемога смерті Ісуса відкрили Бога одному жорсткому сотнику. Він навіть прославив Бога. Весь натовп, який зійшовся на видовище, як побачив, що сталося, бив себе у груди та вертався... Але ті, котрі вірували в Нього, дивились і чекали.

Молитва: Господь, дякую Тобі за те, що Ти помер за мої гріхи. Допоможи мені жити і померти як переможець для Твоєї слави.

Одно слово: Ісус був слухняний до смерті

Ісус був похований

Луки 23:50–56

(53): І Йосип, знявши Його, обгорнув плащаницею, і поклав Його в гробі, що в скелі був висічений, і що в ньому ніколи ніхто не лежав.

1. Йосип поховав Ісуса (50–54)

Ісаїя пророкував, що Месії призначать гроб разом зі злочинцями, але Його поховать у багатого (Ісаїя 53:9). Ісус помер разом зі злочинцями, але Його поховав впливовий і чесний чоловік. Це був Йосип з Ариматеї, чоловік Божий, що жив не за політичними міркуваннями, а за словом Бога. Він мав живу надію на Царство Бога. Він мав сміливість твердо заявити про привілей поховати Ісуса. Мабуть, це було не дешево та призвело до проблем з іншими начальниками, але він більше любив Ісуса.

2. Віддані жінки (55,56)

Хоча всі учні Ісуса розбіглися, жінки, що слідували за ним з Галілеї, до кінця залишилися з Ісусом. Вони стали свідками смерті й поховання Ісуса. Вони приготували пахощі й миро, щоб помазати Його тіло і дотримувалися суботи. Пізніше вони стали першими свідками воскресіння Ісуса.

Молитва: Господь, допоможи мені мати живу надію в царстві Бога і правильну систему цінностей, щоб я міг бути вірним Тобі до кінця.

Одно слово: Будь вірним Ісусу до кінця

Немає іншої Євангелії

до Галатів 1:6–10

(8): Але якби й ми або Ангол із неба зачав благовістити вам не те, що ми вам благовістили, нехай буде проклятий!

1. Немає іншої Євангелії (6–7а)

Євангелія проста: Ісус помер за наші гріхи і Бог воскресив Його з мертвих. Він зробив це відповідно до Божої обітниці, що дана в Писанні. Коли ми каємось і віримо в Ісуса, ми приймаємо прощення гріхів і вічне життя. Ми спасенні лише благодаттю Бога, лише вірою, і потребуємо лише Ісуса. Ми не потребуємо ритуалів чи надзвичайних відчуттів. Його благодаті достатньо, щоб повністю спасти нас.

2. Страшна відповідальність (7б–10)

У дні Павла були люди, що стверджували: спасіння тільки вірою в Ісуса — це занадто легко. Деякі християни з юдеїв стверджували, що потрібен Ісус плюс обрізання. Завжди з'являлися фальшиві пророки, які намагалися “покривити” Євангелію, додавши чи забравши щось від неї. Павло використовує дуже жорсткі слова, говорячи про таких людей. Ми служимо Ісусу, тому що ми вдячні за Його благодать, а не для того, щоб отримати спасіння. Божі слуги повинні навчати Божій Євангелії і жити перед Богом, а не перед людьми.

Молитва: Господи, дякую Тобі за Твою благодать, що спасає.

Одно слово: Тільки Ісус

Щоб від злого сучасного віку нас визволити

до Галатів 1:1–5

(4): Що за наші гріхи дав Самого Себе, щоб від злого сучасного віку нас визволити, за волею Бога й Отця нашого

1. Апостол, поставлений воскреслим Христом (1–2)

Воскреслий Христос послав Своїх учнів по всьому світу апостолами доброї новини (Дії 1:8, Мат. 28:19,20). Воскреслий Христос та Отець обрали також Павла бути апостолом для поган (Дії 9:15,16; Гал. 2:8). Саме для них він написав це послання. Як учні Ісуса, ми також послані Отцем і воскреслим Христом, щоб виховувати учнів у всіх народах. Він є джерелом нашої сили (Мат. 28:18–20). Хоча ми можемо впасти або зневіритися через свої немочі та гріхи, але Він вірний та незмінний.

2. Щоб від злого сучасного віку нас визволити (3–5)

Ісус не догоджав Собі, Він підкорявся волі Бога. Він віддав Себе за наші гріхи, щоб визволити нас від злого сучасного віку. Ми прощені грішники, ми належимо Ісусу і не повинні розчинятися в грішній культурі цього світу. Він дав нам прощення і звільнив від влади гріха, щоб ми жили для слави Бога.

Молитва: Господь, дякую, що Ти послав Ісуса, щоб визволити мене від грішного світу. Спасибі, що даєш виконувати Твою місію. Допоможи мені жити для Твоєї слави.

Одно слово: Визволені, щоб жити для слави Бога

Він воскрес!

Луки 24:1–12

(5,6): А коли налякались вони й похилили обличчя додолу, ті сказали до них: Чого ви шукаєте Живого між мертвими? Нема Його тут, бо воскрес! Пригадайте собі, як Він вам говорив, коли ще перебував в Галілеї.

1. Чого ви шукаєте Живого між мертвими? (1–8)

Жінки, що слідували за Ісусом, показали найвищу ступінь відданості Господу. Але їхня вірність базувалася не на вірі в воскресіння. Два мужі в блискучих одягах вчили їх не втрачати свої сили та не лити сльози через владу смерті. Ісус воскрес, як і казав, але жінки не пам'ятали його слів. Вони підкорились печалі. Анголи нагадали їм слова Ісуса. Віра в воскресіння повинна засновуватися на слові Бога.

2. Одинадцять не повірили (9–12)

Після розп'яття Ісуса, Його учні все ще знаходились в шокованому стані. Вони також забули, про що говорив Ісус, тому добра звістка жінок здавалася їм вигадкою. Петро побіг поглянути на пустого гробу та тільки дивувався тому, що трапилося. Радість і сила воскресіння може діяти там, де є віра.

Молитва: Господь, допоможи мені пам'ятати обіцянку Ісуса і жити силою воскресіння.

Одно слово: Ісус воскрес! Він живий

Ісус пояснює Писання

Луки 24:13–27

(27): І Він почав від Мойсея, і від Пророків усіх, і вияснив їм зовсього Писання, що про Нього було.

1. Ісус пішов разом з ними (13–18)

Двоє з учнів йшли в Еммаус, вони добре знали про життя і смерть Ісуса. Вони навіть бачили пустий гроб і все одно не повірили. Коли Ісус приєднався до їх печальної подорожі, учні навіть не впізнали Його.

2. Ісус пояснив їм Писання (19–27)

По-перше, Ісус послухав їх. Вони розповіли Йому про могутні слова і діла Ісуса, про те, як вони поклали на Нього свою надію про визволення Ізраїлю. Вони розповіли про те, як релігійні лідери віддали Його на розп'яття, про те, як жінки побачили пустий гроб і почули звістку ангела. Тоді Ісус докорив їх за невіру. Він пояснив їм все Писання, що пов'язане з Ним. Ісус почав з Буття і пройшов усіх пророків. Та вони все ще не впізнавали Його.

Молитва: Господь, моє серце стає безумним через невіру; прийди та просвіти мене словом Божим, що говорить про Тебе. Відкрий моє серце перед Твоїм словом.

Одно слово: Біблія говорить про Ісуса

Вступ до послання до галатів

Апостол Павло, напевно, написав це послання з Антіохії, десь між 48 і 53 роком. Воно адресоване галатійським церквам, заснованим під час його першої місіонерської подорожі. Це послання говорить про свободу у Христі. Поміж галатів у той час знаходилися деякі християни з юдеїв, які не могли приймати віруючих з поган, як своїх братів. Вони не приймали повеління світової місії від усього серця, а тільки бентежились із-за того, що погани не були обрізані і не притримувались деяких постанов закону. І взагалі, їм не подобались ті, хто хоч якось відрізнявся від них. Вони не бачили дивної благодаті і милості Бога, Котрий відчинив двері спасіння для всіх людей усього світу. Павло нагадує нам, що ми спасенні тільки по благодаті через віру в Ісуса (2:16). Ми звільнені від кайданів гріха через кров Ісуса, тому повинні жити вірою в силі Святого Духа.

Зміст:

1. Апостол для поган — 1:1–2:21
2. Віра Авраама — 3:1–29
3. Віра заснована на обітниці, а не на законі — 4:1–31
4. Секрет справжньої свободи — 5:1–6:18

Де Цар?

Матвія 2:1–12

(2): і питали: Де народжений Цар Юдейський? Бо на сході ми бачили зорю Його, і прибули поклонитись Йому

1. Ми прибули поклонитись Йому

Лише Бог гідний поклоніння. Мудреці були вченими, що шукали істину. Вони шукали Бога. Вони вивчали зорі та Старий Заповіт. Бог показав їм зорю обіцяного Месії (Чис. 24:17), і вони вирушили у далеку, тяжку та небезпечну подорож, щоб знайти Того, Хто гідний поклоніння. Вони не шукали матеріальної вигоди, навпаки, вони хотіли віддати свої скарби Царю царів. Життя має зміст лише тоді, коли ми знаємо і поклоняємося Тому, Хто єдиний гідний поклоніння.

2. Вони зраділи

Мудреці втратили напрямок зорі. Вони були впевнені, що новий Цар має бути в палаці, але вони помилялися! Ірод намагався використати їх для своїх диявольських цілей, але Бог їх захистив. Залишивши Ірода, вони знову побачили зорю і зраділи. Зоря привела їх до немовляти. Вони вклонилися Йому і радісно пішли додому іншим шляхом. Нехай Бог поставить у наш час людей, що шукають істину.

Молитва: Господи! Допоможи мені слідувати за Твоєю зорею, доки я не визнаю Тебе особисто і не зможу покласти всі мої скарби до Твоїх ніг.

Одно слово: Вклониться Царю

Воскреслий Ісус ламає хліб

Луки 24:28–35

(30,31): І ото, коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб, поблагословив, і, ламаючи, їм подавав... Тоді очі відкрилися їм, і пізнали Його. Але Він став для них невидимий...

1. Їхні очі відкрилися (28–32)

Серця двох учнів запалали, коли Незнайомець вивчав з ними Біблію. Він розказав їм про Христа. Вони не впізнали Його, але слово Бога торкнулося їхніх сердець. Коли вони прийшли до міста, то наполягли, щоб їхній вчитель Біблії залишився з ними. Сівши з ними за стіл, Ісус взяв хліб, поблагословив і, ламаючи, роздав учням. Тоді вони впізнали Його. Учні пригадали минулі часи, коли Ісус, одного разу, ламав хліб з ними. Вони відчули Його любов. Любов Ісуса справжня. Він любить особисто кожного. Як тільки вони впізнали Ісуса, Він став для них невидимий.

2. Знайшли Одинадцятьох (33–35)

Учні повернулися до Єрусалима. Настав час зустріти воскреслого Ісуса і жити для Нього, а не повертатися до свого минулого егоїстичного життя.

Молитва: Господь, через вивчення Твого слова відкрий мені Себе і наповни моє серце гарячою любов'ю, щоб я міг любити інших.

Одно слово: Наші серця палають

Погляньте на руки Мої та на ноги Мої

Луки 24:36–43

(39): Погляньте на руки Мої та на ноги Мої, це ж Я Сам! Доторкніться до Мене й дізнайтесь, бо не має дух тіла й костей, а Я, бачите, маю.

1. Мир вам! (36)

Одинадцять чули, про що сказали двоє учнів з Еммаусу. Вони говорили про воскреслого Ісуса, як ось раптом Він Сам з'явився посеред них. Він привітав їх словами “Мир вам!”. Це було більше, ніж просто привітання, тому що тільки воскреслий Ісус є джерелом справжнього миру.

2. Це ж Я Сам! (37–43)

Учні налякалися, бо їм здалося, що вони побачили духа. Але Ісус Христос був справжнім. Він показав їм пробиті руки та ноги. Вони могли доторкнутися Ісуса. Учні не йняли віри через радість та здивування. Ісус їв перед ними хліб та запечену рибу. Дух не може їсти. Ісус прийшов, щоб подарувати їм віру в воскресіння. Факт воскресіння Ісуса — це фундамент християнської віри. Це наше джерело надії. Ці люди стали свідками воскресіння.

Молитва: Господь, я вірую, що Ти помер за мої гріхи та гріхи світу і воскрес. Дякую Тобі за Твій мир.

Одно слово: Христос воістину воскрес

Народження Ісуса

Матвія 1:18–25

(21): І вона вродить Сина, ти ж даси Йому йменна Ісус, бо спасе Він людей Своїх від їхніх гріхів

1. Проблема Йосипа

Йосип любив Бога і робив усе, щоб дотримуватися Божих заповідей. Він був заручений з Марією, прекрасною і чистою дівчиною. Хоча вони були заручені, але поважали Бога і одне одного і не мали близьких стосунків до весілля. Коли Йосип дізнався, що Марія завагітніла, він подумав, що Марія йому зрадила. Він не міг одружитися з невірною жінкою. Він був злим і глибоко пораненим, але не хотів її ославити перед усіма. Тому він вирішив таємно розірвати заручини.

2. Ісус Еммануїл

Бог послав Свого Ангела, щоб допомогти Йосипу. Син Марії був Сином Бога. Його мали назвати Ісусом, що означає “Господь спасає”, бо Він спасе людей Своїх від їхніх гріхів. Ця дитина є виконанням пророцтва Ісаї 7:14. Еммануїл значить “З нами Бог”. Бог прийшов, щоб жити з нами і спасти нас від наших гріхів. Йосип подолав свої почуття і вірою послухався. Він взяв Марію до себе, як свою дружину, але не знав її, аж доки вона породила Ісуса.

Молитва: Господи, навчи мене слухняній вірі Йосипа. Дякую за Ісуса Еммануїла.

Одно слово: Еммануїл

Родовід Ісуса Христа

Матвія 1:1–17

(1,17): Книга родоvodu Ісуса Христа, Сина Давидового, Сина Авраамового. А всіх поколінь від Авраама аж до Давида чотирнадцять поколінь, і від Давида аж до вавилонського переселення чотирнадцять поколінь, і від вавилонського переселення до Христа поколінь чотирнадцять.

1. Ісус Христос, Син Давида і Авраама

Родовід Царя Ісуса розділяє історію Ізраїлю на 3 періоди: від Авраама до Давида; від Давида до переселення, від переселення до Ісуса Христа. Цар Давид є найвищою точкою в історії Ізраїлю; переселення — найнижчою, що відмічає занепад нації. Вся історія рухається до Ісуса, в Ньому Бог виконав Свою обіцянку, що дав Давиду, поставити Своє Царство навіки; Він виконав Свою обіцянку Аврааму, що благословить всіх людей через його нащадка. Навіть в часи переселення люди зберігали обіцянку про Месію.

2. Жінки в родоводі Ісуса

В родоводі Ісуса згадано 5 жінок: Тамара, Рахава, Рут, Урієва дружина та Марія. Кожна з них являє одну грань Божої дивовижної милості, і кожна показує різний тип віри. Тамара подолала фаталістичні життєві проблеми; Рахава, проститутка, та Рут, Моавитянка, були язичницями. Вірсавія була жінкою, що потребувала Божого прощення, а Марія — незаміжня дівчина, котрій дана милість стати матір'ю Сина Божого. Кожну з них Бог використовував.

Молитва: Господи, допоможи мені приймати участь у Твоїй викупній історії.

Одно слово: Бог милості, Бог історії

Потрібно, щоб виконалось усе

Луки 24:44–48

(45): Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писання.

1. Відкрив їм розум (44–48)

Ісус прийшов до учнів, щоб вивчати з ними Біблію. Факт Його смерті й воскресіння — це факт, що записаний в Писанні. Учням потрібно було вивчати Біблію, щоб зрозуміти глибоке значення смерті й воскресіння Ісуса. Ісус відкрив їм розум, щоб вони зрозуміли Писання.

2. Христові потрібно було постраждати (46–48)

Ісус відкрив їм, що в Євангелії виконуються всі обіцянки Бога. Бог — вірний. Він дотримує всі Свої обіцянки. Всі обіцянки в старому заповіті вказують на Христа. Гріх людини — це великий біль для Бога. Через всю історію видно мету і план Бога — визволити людство з кайданів гріха. Бог послав Ісуса померти на хресті за гріх світу. Ця добра новина повинна проповідуватись поміж всіма народами. Учні Ісуса — це головні свідки великої роботи спасіння, що проводить Бог.

Молитва: Господь, відкрив мій розум, щоб зрозуміти Писання.

Одно слово: Ісус — найкращий вчитель Біблії.

Вознесіння Ісуса

Луки 24:49–53

(51): І сталося, як Він благословляв їх, то зачав відступати від них, і на небо возноситься.

1. І ось Я посилаю на вас обітницю Мого Отця (49)

Ісус відвідав Своїх учнів не тільки для того, щоб втішити їх. З Його смертю не все закінчилося, навпаки, завдання учнів тільки розпочиналося. Ісус помер за всіх людей, але, на жаль, не всі люди знають про це. Учні проповідували покаєння і прощення гріхів по всій землі. Ісус обіцяв послати їм Святого Духа, що уповноважить їх. Вони повернулися до Єрусалиму і чекали доки Він наповнить їх силою згори.

2. Він благословив їх і вознісся (50–53)

Ісус дав Своїм учням повеління світової місії. Потім вивів їх до Віфанії та, піднявши руки, поблагословив їх. Поблагословивши їх, почав відступати від них і возноситься на небо. Ісус обіцяв учням прийти знову так само, як і вознісся (Дії 1:11). Всі поклонилися Йому і повернулися до Єрусалиму з великою радістю. Місія і благословення Ісуса приносять радість тим, хто приймають Його і поклоняються Йому.

Молитва: Господь, сьогодні Твоє повеління приходить до мене знову. Даруй мені Твій Святий Дух і наповни мене радістю від поклоніння Тобі.

Одно слово: Радій поклоняючись Ісусу

На праведність кожному, хто вірує

до Римлян 9:30–10:4

(10:4): Бо кінець Закону Христос на праведність кожному, хто вірує.

1. Камінь спотикання (9:30–33)

Недостатньо бути просто щирим або ревним. Народ Ізраїлю був ревним, але вони втратили Боже благословення через гордість. Вони вважали, що можуть щось зробити для Бога, не прийнявши того, що Бог зробив для них. Ісус — це камінь спотикання, покладений в Сіоні. Його смерть була ганебною, тому до Нього може прийти тільки людина зі скромним і розкаяним серцем. Горді люди не хочуть каятись, тому вони впадуть від караючої руки Божої під час суду. Але кожен, хто сповідує свої гріхи і вірить в Ісуса, спасеться.

2. Праведність Божа (10:1–4)

Праведність Божа — це Ісус. Він виконав закон і Божу обітницю. Ми — грішники, позбавлені праведності, і до того часу, поки наша проблема гріха не буде вирішена, все, що ми робимо — це гріх. Ми не можемо врятувати себе за допомогою власної старанності або праведності. Бог не дивиться на наше завзяття. Він дивиться на Ісуса. Ми повинні прийти до Ісуса і підкоритися Божій праведності.

Молитва: Господь, я приходжу до Тебе таким, як є, сподіваючись тільки на кров Ісуса, пролиту за мене.

Одно слово: Тільки вірою в Ісуса

Суверенний і милостивий Бог

до Римлян 9:19–29

(20): Отже, хто ти, чоловіче, що ти сперечаєшся з Богом? Чи скаже твориво творцеві: Пощо ти зробив мене так?

1. Бог називає всіх віруючих “Моїм народом” (19–26)

Бог — це суверенний Творець. Він створив кожну людину з певною метою. Те, що часом людина не приймає цієї мети, або помиляється, ще не означає, що Бог помилився. Бог застосовував Свій суверенітет у справі спасіння світу. Через гріхи ідопоклонства і невір'я язичницький світ мав би бути знищений. Але коли по Своїй милості Бог закликав язичників до себе, вони відповіли вірою і стали його народом.

2. Останок спасеться (27–29)

Бачачи багатство Божої благодаті, Ізраїль повинен був радіти. Але вони відкинули Месію і Божу любов, і стали, подібно невір'ючому світу, об'єктами Божого гніву. Бог ніде не говорить, що людина може бути врятована завдяки минулим заслугам. В історії Бог беріг останок Божих людей і працював через них. Таким чином, виповнилося пророцтво Ісаї.

Молитва: Суверенний Господь, у мене немає прав на Твою милість, але по твоїй благодаті Ти долучив мене до Твого останку.

Одно слово: Останок, врятований Божою благодаттю

Вступ до книги Вихід

Вихід — це друга книга Мойсея. Вона починається з часів, коли нащадки Авраама були рабами в Єгипті. Вони помножилися, але їх рабське життя стало пеклом. Хоча фараон був реальною людиною, він також уособлює різні системи та різних людей, що гноблять інших. В загальному випадку фараон — це втілення диявола, що зробив рабами всіх людей. Рабське життя в Єгипті — опис рабства гріха. У рабів в Єгипті була робота та достатньо їжі, щоб не вмирати з голоду, і, навіть, щось залишалося, але в них не було надії та напрямку. Вони звикли жити без свободи та сенсу. Вихід 2:24 свідчить, що Бог почув їх страждання та пригадав Свій заповіт з Авраамом (Бут. 15). Він спас та тренував одну людину, Мойсея, та послав його, щоб визволити Свій народ. Ключовий вірш книги — Вихід 19:4–6. Ці вірші стисло повторюють весь зміст книги. *“Ви бачили, що Я зробив був Єгиптові”* Бог зробив Єгиптові десять кар і вивів Ізраїль з Єгипту (1:1–13:16). *“І носив вас на крилах орлиних, і привів вас до Себе”*. Бог перевів Свій народ через Червоне море. Він тренував свій народ в пустелі і привів їх до гори Синай (13:17–19:25). Там Він дав їм закон та уклав з ними заповіт (20:1–40:38). *“Коли справді послухаете Мого голосу і будете дотримувати заповіту Мого, то станете Мені власністю більше всіх народів,.. А ви станете Мені царством священиків та народом святим”*. Господь прагнув зробити їх Своїм особливим вибраним народом, що буде показувати всім іншим народам святість Бога, та допомогти їм повірити, тобто вони будуть святим народом та царством священиків. Перша частина книги розказує про вихід Ізраїля з Єгипту, друга — про вигнання Єгипту з сердець Ізраїльтян.

Цар, що не знав Йосипа

Вихід 1:1–14

(8): І став над Єгиптом новий цар, що не знав Йосипа

1. Ізраїльтяни наповнили землю (1–7)

Бог привів сім'ю Якова, 70 чоловік, до Єгипту, щоб поставити їх великим народом. Через 400 років вони стали чисельним народом. Вони б ніколи так не розмножилися, якби залишилися кочівниками в Ханаані. Крім того, Бог використовував Єгипет вогненною піччю, щоб виховати Ізраїль великим народом.

2. Єгипетські наглядачі (8–14)

Йосип був інструментом, через який прийшло спасіння Єгипту, але коли династія змінилася, новий цар не знав його. Він лише знав, що земля наповнилася євреями, а він боявся їх. Через страх, зажерливість і бажання жити легким життям, єгиптяни заволоділи ізраїльтянами і пригнічували їх. Вони намагалися зменшити їхню кількість, змушуючи виконувати тяжку роботу. Фараон хотів, щоб євреї ослабли та помирали. Попри це, Бог був з Ізраїлем і вони збільшувалися числом.

Молитва: Господь, в самий темний і беззмістовний час Ти виконуєш Свій план. Навчи мене довіряти Тобі.

Одно слово: Суверенний Бог обертає зло на добро

Божа суверенна воля у виконанні місії

до Римлян 9:6–18

(8): Цебто, не тілесні діти то діти Божі, але діти обітницьі признаються за насіння

1. Справжні нащадки Авраама (6–13)

Зараз євреї не визнавали Ісуса Христом і, через свою жорстокосердність, відмовлялися від Божих обітниць. Але їх жорстокосердність не відміняє Божого Слова. Бог виконає Своє слово в дітях обітницьі. Павло каже: *“не всі ті ізраїльтяни, хто від Ізраїля, і не всі діти Авраамові, хто від насіння його”*. Бог визнає спадкоємцями обітницьі тих, кого Сам вибрав. У Авраама було багато дітей, але тільки Ісаак був тим сином, в якому, як обіцяв Бог, Він благословить всі народи. Так само Бог вибрав Якова а не Ісава, не за справами, а за своєю волею. Так само Бог і зараз вибирає собі справжніх дітей Авраама серед всіх народів, тих, хто вірує в Ісуса Христа. Ми маємо довіряти Йому і визнавати Його суверенітет.

2. Щоб звістилось по цілій землі Моє Ймення (14–18)

Всі грішники заслуговують смерті, та Бог по Своїй милості створив план для порятунку грішників. Фараон не визнавав Бога, але, тим не менш, суверенний Бог все ж використав його. Через нього Боже ім'я було звіщено по всій землі.

Молитва: Господь, я вірю в Твої обітницьі; використовуй мене, щоб проповідувати Твоє ім'я по всій землі.

Одно слово: Віруй в Божі обітницьі

Великі привілеї Ізраїлю

до Римлян 9:1–5

(5): Що їхні й отці, і від них же тілом Христос, що Він над усіма Бог, благословенний, навіки, амінь

1. Велика скорбота і невпинна мука (1–3)

Павло був Апостолом язичників, але, перш за все, він був євреєм. Його серце стискалося від болю, коли він бачив, як його народ відкинув Божого Сина та місію. Якби Павло міг, то віддав би своє спасіння заради спасіння свого народу.

2. Привілеї Ізраїлю (4,5)

Бог назвав Ізраїль Своїм первістком (Вих. 4) і це було їх великим привілеєм. Бог перебував з ними і явив їм Свою славу в пустелі (Вих. 16:10). Він дав їм Біблію — Старий і Новий Заповіти. Він відкрив їм шлях пробачення гріхів і шлях до Себе через Богослужіння. Серед їхніх предків були великі люди віри. Але їх найбільшою славою був Христос, що є Всевишній Бог, що по плоті походить від них. Він стоїть в центрі всього. Але Ізраїльтяни лише насолоджувалися Божими привілеями, відкинувши Христа. Так вони втратили все. Ми не повинні приймати свою християнську спадщину просто як благословіння і при цьому втратити головне — знати Самого Ісуса Христа і служити Йому як Богу.

Молитва: Господь, я славлю Ісуса, Бога над усіма. Допоможи мені бути вірним місії, що Ти дав мені.

Одно слово: Не випусти головного

Жінки, що боялися Бога

Вихід 1:15–22

(17): Але баби-сповитухи боялися Бога, і не робили того, як казав їм єгипетський цар. І вони лишали хлопчиків при житті

1. Шіфра і Пуа боялися Бога (15–19)

Жорстокі єгипетські наглядачі не могли сповільнити темпи народжуваності серед євреїв. Навпаки, вони більше множилися та більше ширилися. Тоді фараон прийняв рішучіші міри. Він наказав двом єврейським сповитухам вбивати новонароджених хлопчиків. Але сповитухи боялися Бога більше, ніж фараона. Таким чином вогник віри не згас серед Ізраїлю.

2. Бог благословив сповитух (20–22)

Фараон викрив сповитух у тому, що ізраїльтяни продовжують множитися. У відповідь вони розповіли фараону про те, що єврейські жінки сильніші за єгиптянок. Бог чинив добро сповитухам, а народ розмножувався і сильно міцнів. Бог благословляє і використовує людей, які мають страх Божий і слухаються Його, які бояться Бога більше, ніж людей. Фараон не облишив свого задуму. Він наказав кидати до річки кожного новонародженого єврейського сина.

Молитва: Господь, навчи мене любити і боятися Тебе, щоб Ти міг використовувати мене благословенням для народу.

Одно слово: Боятися Бога більше, ніж фараона

Бог спас Мойсея

Вихід 2:1–10

(10): І підросло те дитя, і вона привела його до фараонової дочки, — і він став їй за сина. І вона назвала йому ймення: Мойсей, і сказала: “бо з води я витягла його”.

1. Батьки Мойсея (1–4)

Батьки Мойсея (Йохевед і Амрам) були Левітами. Їхній другий син народився під час дії наказу вбивати первістків. Вони не послухалися наказу фараона і ховали дитя, доки це було можливо. Мати вірувала, що Бог має особливий план на життя її сина. Вона вірила, що Бог дав його їй, що Він врятує його і буде використовувати. Вірою вона робила, що тільки могла, і Бог дарував їй спокій (Євр. 11:23).

2. Дочка фараона (5–10)

Матір Мойсея не потопила сина в Нілі, а поклала його в папірусову скриньку, яку добре осмолила, щоб не проникала вода, і поклала в очереті на березі річки. Дочка фараона побачила дитя. Це сталося зовсім не випадково. Таким чином, Бог провів Мойсея до палацу, щоб виховувати його. Його власна мати отримала ще одне тренування віри через годування сина і молитву за нього.

Молитва: Господь, дякую Тобі за спасіння однієї людини, щоб спасти весь народ. Допоможи мені бачити важливість однієї душі.

Одно слово: Бог витяг його з води

В цьому всьому ми перемагаємо

до Римлян 8:35–39

(37): Але в цьому всьому ми перемагаємо Тим, Хто нас полюбив

1. Перемога в Ісусі (35–37)

Бог не обіцяв Своїм дітям легкого і безхмарного життя. Павло на собі випробував недолі, утиски, переслідування, голод, наготу, небезпеки і навіть меч. Але і в житті, і в смерті він був переможцем, тому що ніколи не сумнівався в Божій любові. Якщо людина зустрічає бурі життя без Бога, то її страждання жахливі. Але якщо в будь-яких життєвих ситуаціях вона вірить в Божу любов, то все перемаже силою Того, Хто нас полюбив.

2. Ніхто нас не відлучить від любові Христової (38,39)

Труднощі життя не можуть відлучити нас від Божої любові, а, навпаки, наближають нас до Нього. Павло ділиться з нами своєю переконаністю, що ні недолі, ні радості, ні перемоги, ні поразки, ні Ангели, ні біси, ні життя, ні смерть і ніщо інше не може відлучити нас від Божої любові в Христі Ісусі, нашім Господі.

Молитва: Господи, дякую Тобі за впевненість, що ніщо не може відлучити мене від Тебе. Дякую за перемогу в Ісусі.

Одно слово: Перемога в Ісусі

Бог за нас

до Римлян 8:31–34

(32): Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, — як же не дав би Він нам із Ним і всього?

1. Бог не пожалів Свого Сина (31,32)

Бог дає нам найкраще, бо любить. Він показав цю любов, коли віддав Свого Єдиного Сина для таких грішників, як ми. Бог врятував нас від гріха, заплативши таку велику ціну. Він допустив, щоб Його Єдиний Син страждав і помер на хресті за мене і за тебе. Але Божа любов не зупинилася на цьому; Він продовжує любити нас. Він знає, що нам необхідно, і дає все це для того, щоб ми в святості росли в образ Ісуса.

2. Ніхто не оскаржить Божих вибранців (33,34)

Хоч ми і слабкі і страждаємо, коли боремось з грішною природою, але Бог не засуджує нас. Тому і ми не повинні засуджувати себе чи занепадати духом через осуд від інших. Ісус не засуджує. Він Той, Хто помер і воскрес, заступається за нас, сидячи праворуч Бога. Ми повинні міцно триматися Його любові, вірити в остаточну перемогу, каятися і рости.

Молитва: Господи, дякую за те, що Ти в Своїй великій любові не пожалів Свого Сина. Дякую за Ісуса, Який помер, і воскрес, і заступається за мене.

Одно слово: Бог любить мене і дарує мені все

Тренування Мойсея в пустелі

Вихід 2:11–25

(25): І Бог бачив синів Ізраїлевих, і Бог зглянувся над ними

1. Мойсей обирає бути євреєм (11–14)

Хоча Мойсей зростав в палаці фараона, але він знав про себе, що був євреєм. Він знав, що страждаючі — це його власний народ. Він не міг відмовитися від них заради того, щоб насолоджуватися всіма привілеями принца і легким життям в палаці. Мойсей зрозумів, що Бог врятував його, що дав йому найкращу в світі освіту не просто так, а з метою. Коли він, не контролюючи своїх емоцій, вбив єгиптянина, його народ з презирством поставився до нього. Вони відвернулися від його допомоги, і Мойсей став біженцем.

2. Мідіянський жрець (15–25)

Мойсей втік до мідіянської пустелі і втратив все. Він не мав ясного напрямку в своєму житті. В тім краї він зустрів Їтра і розпочав нове життя. Мрія про те, щоб допомогти своєму пригнобленому народу, розвіялася. Мойсей оженився на місцевій дівчині і став сімейним чоловіком. Протягом 40 років він пас отари овець свого тестя. Але Бог, почувши стогін Свого народу, в цей час виховував одного гордого і здібного чоловіка, щоб він став скромним пастирем для них.

Молитва: Господь, виховуй мене і тренуй мене для Твоєї роботи. Допоможи мені очікувати на Тебе.

Одно слово: Вчися терпінню і віри

Бог покликав Мойсея

Вихід 3:1–10

(8): І Я зійшов, щоб визволити його з єгипетської руки, та щоб вивести його з цього краю до Краю доброго й широкого, до Краю, що тече молоком та медом до місця ханаанейнина, і хиттеянина, і амореянина, і періздеянина, і хіввеянина, і євусеянина

1. Свята земля (1–6)

Мойсей пас отару овець. Він провадив їх за пустелю і вийшов до гори Хориву, де побачив тернину, що горіла вогнем. Він підійшов ближче, щоб побачити, чому кущ не згорає, і Господь покликав його по імені. Бог, Який призвав Мойсея, не був якимось безтілесним духом. Це був Бог історії, Бог обіцянки, Бог Авраама, Ісака і Якова — Бог, якому довіряли його пращури. Свята земля — це місце, де людина зустрічає Бога.

2. Йди, Я посилаю тебе (7–10)

Бог призвав Мойсея, щоб дати йому місію. Бог побачив страждання Свого народу в рабстві і прийшов визволити їх. Він обіцяв провести їх в землю, де тече молоко та мед, в край широкий, де є вороги, але Він здолає їх. Відчайдушні раби потребували надії і видіння. Бог сказав Мойсею: *“А тепер іди ж, і Я пошлю тебе до фараона, і виведи з Єгипту народ Мій, синів Ізраїлевих!”* Божя надія проросла в їхніх серцях. Божі обіцянки безумовні, але ми повинні вірувати і жити згідно них.

Молитва: Господь, сама спустошена земля — це свята земля, якщо Ти є там і даєш нам видіння і надію.

Одно слово: Бог виконує Свої обіцянки

Досконала Божя воля

до Римлян 8:26–30

(28): І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре

1. Дух допомагає нам у наших немочах (26–28)

Бог хоче, щоб кожна людина змінилася на образ Його Сина (29). Це важливіше, ніж вирішення питання, де працювати чи з ким створити сім'ю. Дух Божий діє в нас, щоб змінити нас на подобу Ісуса. Духовно ми настільки слабкі, що навіть не знаємо, за що потрібно молитись. Але молитва життєво необхідна для нас. Тому Божий Дух молиться за нас по Божій волі. Коли ми довіряємо свої серця Богу, то Він використовує будь-які обставини, щоб сформувати наш характер і вкорінити у вірі й любові.

2. Бог працює через Євангеліє (29,30)

Ці вірші показують кінцеву мету євангельської роботи з Божого погляду. Бог бажає створити нове людство — Божі люди, які носять образ Його Сина Ісуса. З любові Він покликав нас. Якщо ми відповідаємо на Його поклик вірою, Він виправдовує нас через Кров Ісуса і починає працювати, щоб привести нас до слави силою Воскреслого Ісуса.

Молитва: Господи, нехай в моєму житті виконається Твоя суверенна воля. Сформууй в мені образ Ісуса.

Одно слово: Бог працює в нас на добре

Майбутня слава

до Римлян 8:18–25

(18): Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас

1. Створіння очікує (18–21)

Земля була проклята через Адамів гріх (Бут. 3:17). Але Бог, Який підкорив усе створіння марноті, мав велику надію. Ця надія описана у віршах 21–23. Все створіння очікує дня визволення, коли Христос прийде знову, щоб відновити духовний порядок Едену і виконати Свою волю на землі, як на небі (Іса. 11). Ісус наказав нам очікувати і молитись про цей час.

2. Очікуємо того з терпеливістю (22–25)

Іноді ми очікуємо занадто багато від інших людей і від себе. Ці очікування обтяжують нас. Ми покладаємось на речі цього світу, але вони тривають недовго і зникають. Ми можемо скуштувати людської слави, але і вона нетривала. Тому нам необхідно прийняти Божу надію на цей світ і на нас самих. Коли Ісус прийде знову, світ стане схожим на небеса, а наші смертні тіла стануть подібними до воскреслого Ісусового тіла. З терпеливістю очікувати того, чого ще не видно, — це і є віра.

Молитва: Господи, хай прийде Царство Твоє, хай буде воля Твоя як на небі, так і на землі.

Одно слово: Надія на майбутню славу

Суцций послав мене до вас

Вихід 3:11–22

(14): І сказав Бог Мойсеєві: Я Той, що є. І сказав: Отак скажеш Ізраїлевим сином: Суцций послав мене до вас

1. Хто я? (11–12)

Мойсей запитав: “чому я?”, коли Господь звелів йому йти і вивести Свій народ з Єгипту. Бог відповів, “Я буду з тобою”. Він повелів Мойсею привести народ до гори Хориву, де Він зустрине їх. Це буде знаком того, що Бог послав Мойсея.

2. Хто Ти? (13–15)

Протягом 400 років Бог мовчав. Але Він все бачив, як множився народ і страждав. Зараз Він посилає Мойсея, щоб вивести їх з жалюгідного становища в Єгипті. Мойсей хотів пізнати хто є Бог Авраама, Ісака та Якова. Він запитав Бога Його ім'я. Боже ім'я — “Я Той, що є”. Він Бог Суцций. Він був, Він є і Він буде завжди.

3. Бог обіцяв, що вони послухають (16–22)

Бог розповів Мойсею, що робити і що трапиться, як Сам Бог поб'є Єгипет і визволить народ.

Молитва: Господь, дякую Тобі, що Ти завжди є. Навчи мене шукати Тебе, довіряти і слухатися Тебе.

Одно слово: Бог з нами зараз і назавжди

Що то в руці твоїй?

Вихід 4:1–17

(2): *І промовив до нього Господь: Що то в руці твоїй? Той відказав: Палиця*

1. Що то в руці твоїй?(1–9)

Колись Мойсей був переконаний, що зможе провести свій народ. Він надіявся на свою освіту і знання, що здобув в палаці. Та коли він був такий впевнений, його народ відвернувся від нього. Зараз, після 40 років в пустелі, він забув все, що знав. Мойсей став безпомічним. Він сказав до Бога: *“ніхто не послухає мене”*. Тоді Господь запитав: *“Що то в руці твоїй?”*. Мойсей тримав в руках свою пастушу палицю. Цього було достатньо. Бог зробив з цієї звичайної палиці незвичайну річ, якою підтвердив Боже покликання і лідерство Мойсея.

2. Хто дав уста людині?(10–17)

Недоліком Мойсея було те, що він не був промовцем. Він був недорікуватим. Господь запитав: *“Хто дав уста людині?”* Бог пообіцяв Мойсею бути з ним і допомогти йому. Мойсей все ще просив: *“Пошли когось іншого”*. Тоді Господь послав Аарона бути його устами. Господь пообіцяв розповісти їм все, що потрібно робити і говорити. Далі Він звелів Мойсею взяти свою палицю і йти до Єгипту.

Молитва: Господь, дякую, що Ти нагадав мені про те, що я можу робити Твою роботу з тим, що є в моїх руках, якщо Ти зі мною.

Одно слово: Що в руці твоїй?

Співспадкоємці Христові

до Римлян 8:12–17

(17): *А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли тільки разом із Ним ми терпимо, щоб разом із Ним і прославитись*

1. Наш борг (12–14)

Іноді ми дуримо самих себе, коли думаємо, що в боргу перед своїм тілом і маємо шукати для нього насолоду. Ми говоримо: *“Все, з мене досить, треба перепочити”*. Але, насправді, ми маємо лише один борг — це борг Богу, Який створив нас і викупив Кров'ю Ісуса Христа. Кінцем тілесного життя є смерть, тому що наше тіло смертне. Але коли ми духом умертвляємо діла тілесні, то житимемо.

2. Не раби, а сини (15–17)

Раб гріха живе в страхові. Сатана тримає нас своєю силою через страх (Євр. 2:14,15; Лк. 1:74,75). Але Дух Божий веде нас до життя і миру. Коли ми стаємо дітьми Божими, в нас поселяється Його Дух, Який свідчить нам, що ми — діти Божі. Тому ми також і спадкоємці Божі, і співспадкоємці Христові. Ми маємо привілей розділити Христові страждання, щоб потім розділити Його славу.

Молитва: Господи, дякую за те, що Ти звільнив мене від страху. Я хочу розділити страждання і славу Христові.

Одно слово: Не страх, а синівство, страждання і слава

Коли Дух Божий живе в вас

до Римлян 8:9–11

(11): А коли живе в вас Дух Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, то Той, хто підняв Христа з мертвих, оживить і смертельні тіла ваші через Свого Духа, що живе в вас

1. Божий Дух живе в нас (9,10)

Якщо ми християни, то в нас живе Божий Дух. Ніхто не може стати християнином без роботи Духа Святого (Ів. 3:3). Кожен, хто не має Духа Христового, не належить Христу. Наші фізичні тіла смертні. Через гріх в нас діє смерть, але також в нас діє і Божий Дух. Ми маємо вчитися коритись Його м'яким порадам, і не слухатися порад грішної природи. Тоді ми житимемо по Духу.

2. Оживляюча сила Духа (11)

В нас живе той же Дух, що воскресив Ісуса з мертвих. Він не пасивний, а активно діє в нас, щоб дати нам Боже життя. Діючи в нас, Він поступово змінює нас в образ Ісуса і веде до Небесного Царства. Вічне життя починається тут і зараз, коли Божий Дух приходить і поселяється в нас. Він дає життя нашим смертним тілам зараз і навіки.

Молитва: Господи, я слабкий, та Ти сильний. Я був мертвим через гріх, але зараз живу в Христі. Веди мене Твоїм Духом, доки образ Ісуса не буде відновлено в мені.

Одно слово: В мені живе Дух, Який воскресив Христа з мертвих

Мойсей повертається в Єгипет

Вихід 4:18–31

(20): І взяв Мойсей жінку свою та синів своїх, і посадив їх на осла, та й вернувся до єгипетського краю. І взяв Мойсей палицю Божу в руку свою.

1. Мій первородний син (18–26)

Первородний син займає особливе місце в серці свого батька. Бог назвав Ізраїль Своїм первородним сином. Пізніше винищення єгипетських первістків через пасхальне ягня пом'якшило жорстоке серце фараона. Гершом був первістком Мойсея. Мойсей не обрізав його, щоб віддати Богу. В той час він жив в чужому краї і не відчував належності до Божого народу. Він концентрував своє життя на сімейних справах. По дорозі до Єгипту Мойсей засмутився в своєму серці, тоді Ціппора взяла свого сина і обрізала його. Людина Божої місії повинна жити безкомпромісним життям.

2. Добрі новини про Божу любов (27–31)

Мойсей розповів Аарону і ізраїльським старійшинам добрі новини від Бога стосовно них. Вони повірили йому і схили свої голови, поклоняючись Богу.

Молитва: Господь, винищ всі корні гуманізму з мого серця, щоб Ти міг бути центром мого життя і служіння. Допоможи мені проповідувати визволення від гріхів через Ісуса Христа.

Одно слово: Божа любов безкомпромісна

Відпусти народ Мій

Вихід 5:1–21

(1): *А потім прийшли Мойсей й Аарон, та й сказали до фараона: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Відпусти народ Мій, і нехай вони святкують Мені на пустині!*

1. Так сказав Господь (1–5)

Боже слово до фараона було таким: *“Відпусти Мій народ”*. Фараон відмовився приймати Божий суверенний авторитет. *“Хто Господь, що послухаюсь слова Його, щоб відпустити Ізраїля? Не знаю Господа, і також Ізраїля не відпущу!”* Фараон уособлює собою гордих людей всіх часів, які навмисно не приймають Божий суверенітет і не визнають авторитету Його слова.

2. Цегла без соломи (6–21)

Фараон розлютився, коли почув наполегливе прохання Мойсея. Він збільшив навантаження для рабів, щоб вони облишили свої ідеї і звинуватив їх у ліні. Якщо людина чує слово Бога і не приймає його, вона стає більш лихою, а Божий народ страждає ще більше. Мойсей прийшов для того, щоб допомогти, але здавалося, що ситуація тільки погіршилася. Ізраїльські старійшини повернули від Мойсея: *“ви вчинили ненависним дух наш в очях фараона”*. Вони боялися фараона більше, ніж боялися Бога.

Молитва: Господь, даруй мені благодать говорити Твоє слово без компромісу. Допоможи мені повністю довіряти Тобі, незалежно від наслідків.

Одно слово: Так сказав Господь...

Два види думок

до Римлян 8:5–8

(6): *Бо думка тілесна — то смерть, а думка духовна — життя та мир*

1. Думка тілесна (5а, 6а, 7, 8)

Тілесні думки засновані на бажаннях плоті. Бог створив людину, давши їй і тіло, і дух, і сказав: *“Вельми добре”*. Але насамперед ми маємо шукати Божої праведності (Мат. 6:33). Бог засмучений коли ми піклуємось лише про сімейний затишок, насолоди і власне тіло, забуваючи при цьому Бога (Лк. 17:27; Бут. 6:6). Тілесні думки ворожі Богу, тому людина, яка мислить тілесно, не може ні скоритися, ні догодити Богу.

2. Думка духовна (5б, 6б)

Думки, якими керує Дух, сповнені життя та миру. Божий Дух керує нами, даючи життя і мир, коли ми засновуємо своє життя в Христі і перебуваємо в Ньому. Тому ми маємо шукати того, чого бажає Бог і що догодить Йому.

Молитва: Господи, прости мене за те, що більшу частину часу мої думки зайняті тілесними речами. Навчи мене ходити з Тобою і водитись Твоїм Духом.

Одно слово: Думай про духовне

Немає тепер жодного осуду

до Римлян 8:1–4

(1): Тож немає тепер жодного осуду тим, хто ходить у Христі Ісусі не за тілом, а за духом

1. Тож... (1)

Для тих, хто живе в Ісусі Христі, нема жодного осуду. Яка ж це чудова новина! Коли ми скромно приходимо до Ісуса з розкаянням у серці, покладаючись лише на Його благодать, то отримуємо прощення і перебуваємо в Ісусі Христі. Вірою ми з'єдналися з Ним у Його смерті і воскресінні. У Христі ми можемо бути впевненими, що Бог не засуджує нас. Тому і ми не повинні засуджувати себе і переживати, якщо нас засуджують інші.

2. Чого не зміг зробити Закон, зробив Бог (2–4)

Закон не мав сили звільнити нас від гріха, навпаки, лише більше зв'язував нас, тому що наша грішна людська природа не мала сили коритись вимогам закону. Але Ісус прийшов у подібні гріховного тіла і приніс Себе в жертву за гріх. Ісус виконав вимоги праведного Бога, коли помер на хресті за гріхи світу. Він виконав Закон, коли скорився навіть до смерті на хресті. Він звільнив нас від гріха, щоб тепер ми жили за духом.

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що Ти забрав мою провину і осуд і звільнив мене, щоб я жив за духом.

Одно слово: В Христі немає осуду

Божа обіцянка про визволення і викуплення

Вихід 5:22–6:27

(6:6): Тому скажи синам Ізраїлевим: Я Господь! І Я виведу вас з-під тягарів Єгипту, і визволю вас від їхньої роботи, і звільню вас витягненим раменом та великими присудами

1. Господи, чому Ти кривду вчинив цьому народові?(5:22–23)

Спроба Мойсея допомогти народові принесла ще більше страждання. Він молив Бога.

2. Я Господь (1–8)

Бог — це Всемогутній Господь, Який дав обіцянку Аврааму. Він відкрив Себе Мойсею Господом, Спасителем і Визволителем. Він знає про всі їхні страждання. Бог пам'ятає Свій заповіт. Його нове ім'я відкриває Його любов і вірність. Він обіцяє визволити їх з єгипетського рабства, викупити їх великими присудами. Він прийме їх Своїм власним народом і буде їх Богом. Бог проведе народ в землю, що обіцяв Аврааму.

3. Легкодухість ізраїльтян (9–27)

Жорстоке ярмо зломало дух народу. Вони не хотіли слухати і не мали сили повірити в Божу обіцянку. Тому Господь буде вчити їх вірі. Він послав Мойсея до фараона. За сімейними записами Мойсей був ізраїльтянином з коліна Левія. Він разом з Аароном послухалися Бога і пішли.

Молитва: Господь, допоможи мені довіряти Тобі і слухатися, коли справи виглядають кепсько.

Одно слово: Наш Бог Всемогутній; Він є любов

І пізнають єгиптяни, що Я Господь

Вихід 6:28–7:13

(5): І пізнають єгиптяни, що Я Господь, коли простягну Свою руку на Єгипет і виведу від них Ізраїлевих синів

1. Аарон буде твоїм пророком (6:28–7:6)

Бог знав, що приємні речі не переконують фараона, але Мойсей все ще турбувався через те, що не вмів говорити. Тоді Господь послав Аарона говорити замість нього. Хоча Аарон буде говорити фараонові на “чистій єгипетській”, Бог знав, що фараон не послухає його. Боже слово тільки зробить його серце ще більш жорстокішим. Бог виведе Ізраїль з Єгипту великими судами. Тоді єгиптяни, ізраїльтяни і всі народи світу пізнають, що Бог є суверенний правитель по всій землі.

2. Палиця Аарона стає вужем (7–13)

Мойсей і Аарон вдруге прийшли до фараона. Він сказав їм показати своє чудо. Аарон кинув свою палицю і вона перетворилася на вужа. Єгипетські маги повторили теж саме, і серце фараона стало ще твердішим. Він не покався. Серце людини, що не слухає Бога, стає жорстоким.

Молитва: Господь, наблизь той день, коли вся земля пізнає, що Ти Бог і всі люди поклоняться перед Тобою і покоряються Твоєму слову.

Одно слово: Слухай слово Боже

Хто мене визволить?

до Римлян 7:14–25

(24,25): Нещасна я людина! Хто мене визволить від тіла цієї смерті? Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Тому то я сам служу розумом Законові Божому, але тілом закону гріховному...

1. Проданий під гріх (14–20)

Чи говорить Павло в цьому уривку про своє життя до того як став християнином? Ні, він пише про сьогоднішню проблему, тому що це дилема людського життя. Кожна людина і добра і лиха одночасно. Лише Бог добрий. Закон духовний, і якщо ми не порушуємо його, то вільні. Через гріх Адама цим світом керує сатана, і ми знаходимося в рабстві гріха. (Ісус назвав сатану “князем світу цього” Ів. 14:30). І доки я живу в плоті, я расту через боротьбу з моєю грішною природою.

2. Два закони, що діють всередині (21–25)

Кожна людина і добра, і лиха одночасно. Я створений за образом Бога, тому знаходжу задоволення в Божому Законі. Але в мене всередині діє й інший закон — закон грішної природи. В мене немає сил перемогти його. Хто визволить мене? Лише Ісус, Який помер і воскрес, щоб врятувати мене. Я маю надіятися на Нього кожен день. Перед тим, як Павло пізнав Ісуса, він страждав через гріх і жив у поразці. Але після навернення Павло боровся з гріхом і отримав перемогу, свободу і мир в Ісусі.

Молитва: Господи, дякую Тобі за Ісуса Христа. Я проголошую свободу, яку Ісус купив мені Своєю Кров'ю.

Одно слово: Ісус звільнив мене

Закон святий

до Римлян 7:7–13

(13): Тож чи добре стало мені смертю? Зовсім ні! Але гріх, щоб стати гріхом, приніс мені смерть добром, щоб гріх став міцно грішним через заповідь

1. Гріх пізнається через Закон (7,8)

В десятій заповіді сказано: *“не ждай”*. Це єдина заповідь, яка стосується безпосередньо наших внутрішніх бажань. Людина, яку добре виховали, може утриматись від крадіжок, але не може втримати своє серце від заздрості. Павло був здібним і самоправедним фарисеєм, але він усвідомив, що його серце переповнене світськими амбіціями і грішними бажаннями. Він усвідомлював себе грішником. Він був у розпачі, бо не міг вирішити свою проблему гріха. Але після цього він зустрівся з Христом.

2. Заповідь свята (9–13)

Бог праведний, а Його Закон святий і добрий. Але Закон не має сили, щоб очистити людське серце і життя від гріха. Закон лише висуває вимоги, які неможливо виконати. Тому людина, яка намагається за допомогою Закону досягти праведності, усвідомить лиш те, наскільки вона грішна. Павло говорить прямо: *“Гріх, узявши причину від заповіді, звів мене, і нею вмертвив”*. Закон викриває гріх. Бог використовує Закон, щоб допомогти людям усвідомити свої гріхи, але Закон не може вирішити нашу проблему гріха.

Молитва: Господи, я визнаю, що я грішник, і не можу допомогти собі сам. Дякую за прощення через Кров Ісуса.

Одно слово: Називай гріх гріхом

Три перші карі

Вихід 7:14–8:15

(8:6): А той відказав: На завтра. І сказав Мойсей: За словом твоїм! Щоб ти знав, що нема Такого, як Господь, Бог наш!

1. Ніл перетворюється на кров (7:14–25)

Фараон прокинувся вранці і пішов до річки. Мойсей чекав на нього з Божим велінням: *“Відпусти народ Мій...”* Мойсей попередив фараона що, якщо він не прийме до уваги Боже слово, то він оберне Ніл на кров. Ця річка була джерелом життя і об'єктом поклоніння в Єгипті. Аарон простягнув палицю і вода перетворилася на кров.

2. Жаби і перст Божий (8:1–15)

Через сім днів Мойсей знову пішов до фараона з Божим словом: *“Відпусти Мій народ...”* Але серце фараона було все ще запекле. Аарон знову простягнув свою руку і палицю і жаби наповнили землю. Вони лазили всюди: в ліжках, в пічках, в різному посуді. Таке саме вчинили й єгипетські чарівники своїми чарами. Вони викликали жаб, але потім не могли звільнитися від них. Фараон попросив Мойсея винищити їх. Мойсей послухав його, але фараон став ще жорстокішим. Він відмовився слухати Боже веління. Тоді Аарон вдарив палицею по землі і вона наповнилася вошами. Чарівники вже не могли нічого вдіяти і капітулювали, визнавши: *“Це перст Божий!”*

Молитва: Господь, навчи мене слухатися Твого слова і пізнавати Твою могутню руку.

Одно слово: Зверни увагу на Боже слово

Бог робить різницю

Вихід 8:16–9:12

(18): І відділю того дня землю Гошен, що Мій народ живе на ній, щоб не було там роїв мух, щоб ти знав, що Я — Господь посеред землі!

1. Мухи повсюди, крім Гошену (8:16–28)

Бог хотів, щоб фараон, Єгиптяни та Ізраїль знали, що карі не були лише природними катастрофами, та це рука Божого суду над Єгиптом. Він ясно показав, що послав мух, щоб покарати Єгипет, та захистити Ізраїль. Єгипет було зруйновано, а фараон сказав: *“Йдіть, лише поклонитися... Моліться за мене!”* Мойсей помолився, і мухи зникли. Та фараон не змінився.

2. Рука Господня на худобі та на людях (9:1–12)

Мойсей знову говорив Боже слово фараону(1). Він попередив, що п'ять кар вразять худобу Єгипту. Єгипетська худоба померла, та навіть жодна корова Ізраїлю не захворіла. Бог стримав Своє слово, навіть коли фараон виявився брехуном. Всі Єгиптяни, разом з пихатими чарівниками, вкрилися гнояками. Та жорстке серце фараону стало ще більш жорстким.

Молитва: Господь, допоможи мені слухатися і коритися Твоєму слову з глибокою повагою та серцем покаяння.

Одно слово: Господь є в цій землі

Щоб приносити плід Богові

до Римлян 7:1–6

(4): Так, мої браття, і ви вмерли для Закону через тіло Христове, щоб належати вам іншому, Воскреслому з мертвих, щоб приносити плід Богові

1. В шлюбі з Законом (1–3)

Павло був фарисеєм. Він звертається до тих, хто намагається, як і він в минулому, вирішити свою життєву проблему за допомогою самоконтролю. Коли Павло був у шлюбі з Законом, то дійшов висновку, що Закон не може змінити грішну природу людини. Навпаки, Закон — це дуже вибагливий наглядач, і наша грішна природа повстає проти нього. Коли Павло жив під Законом, ним керувала його грішна природа, і він приносив плоди смерті.

2. В шлюбі з Благодаттю (4–6)

За Законом шлюб вважається дійсним доти, доки не помре один з подружньої пари, тоді інший вважається вільним. Ми померли з Христом і таким чином звільнились від Закону. Ми з'єдналися з Христом в Його смерті і воскресінні і належимо Йому. Коли ми належимо Христу, Його Дух творить в нас плоди, які прославляють Бога і приносять радість і мир в наше життя. Тепер ми вільні і можемо служити обновленням духу.

Молитва: Господи, Ти помер за мене і звільнив мене від гріха і смерті. Тепер я належу Тобі. Працюю в мені Твоїм Духом, щоб я приносив Богу гарні плоди.

Одно слово: Христос — мій справжній Муж

Заплата за гріх і дар Божий

до Римлян 6:19–23

(23): Бо заплата за гріх смерть, а дар Божий вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім!

1. Результати життя по плоті (19а,20,23а)

Коли ми жили по плоті, без Бога, то думали, що були вільними. Ми дійсно були вільними, але вільними від праведності. Насправді ми були рабами наших почуттів і бажань. Який же плід ми мали тоді? Ми жили в нечистоті і беззаконні, чинили такі справи, яких нині соромимося. В кінці кінців ми б і отримали ту плату, якої заслуговували, — смерть.

2. Переваги бути рабом Божим (22,23б)

Ми куплені Кров'ю Ісуса і звільнені від вимог наглядача — гріха. Зараз ми належимо Богу. Багатьом з нас ще далеко до святості. Але подібно до того, як раніше ми все більше і більше грузнули в своїх грішних звичках, так і зараз ми маємо все більше і більше рости в святості і наближатися до Бога. Плід життя Божого раба є святість. Ми отримуємо вічне життя і Царство Бога як дар.

Молитва: Господи, допоможи мені сьогодні скинути кайдани гріха. Допоможи мені рости в образі Ісуса і наближатись до Тебе все ближче і ближче кожного дня.

Одно слово: Дар Божий — вічне життя

Вища ступінь кар

Вихід 9:13–35

(16): але Я для того залишив тебе, щоб показати тобі Мою силу, і щоб оповідали про Ймення Мое по всій землі

1. Звіщати Боже ім'я по всій землі (13–26)

Бог міг стерти єгиптян з землі лише одним ударом, але Він не зробив цього. Метою Бога було не знищити єгиптян, але показати їм Свою силу, щоб ім'я Бога звіщалося по всій землі. У Нього був план світової місії. Мойсей попередив єгиптян, і ті, хто злякалися слова Бога, зібрали свою худобу. Тоді Мойсей простяг свій жезл, і зійшов град в супроводі грому і блискавки. Це був найсильніший град в єгипетській історії. Але в Гесемі граду не було.

2. На цей раз я згрішив (27–35)

Жахливий вияв Божої сили налякав фараона, так що він визнав свій гріх та просив полегшення. Він погодився відпустити Ізраїля. Мойсей простягнув свою руку до Господа, і грим і град припинилися. Але фараон згрішив знову і не стримав свою обіцянку відпустити їх.

Молитва: Господь, нехай Твоє ім'я буде проголошене по всій землі. Даруй, щоб всі люди повсюди покалися і звернулися до Тебе.

Одно слово: Звіщати Його ім'я

Щоб ви знали і розповіли дітям вашим

Вихід 10:1–29

(2): і щоб ти розповідав в уші сина свого та онука свого, що зробив Я в Єгипті, та про ознаки Мої, що вчинив я серед них. І ви будете знати, що Я Господь!

1. Божий намір через ознаки (1–2)

Бог застосував покарання, щоб змирити гордих єгиптян. Через ці кари Він хотів показати Божому народу Свою силу, а головне — навчити їх тому, що ніхто не мине Його праведного суду. Бог велів ізраїльтянам прийняти все, що Він зробив в Єгипті, як урок, і навчити цьому своїх дітей. Наступні покоління повинні мати страх Господній і жити в покорі Богу.

2. Сарана і темрява (3–29)

Мойсей застеріг фараона про те, що спровадить сарану на весь його край. Навіть фараонові раби умовляли його відпустити ізраїльтян. Але фараон підрахував усі матеріальні збитки, що принесе відпущення рабів, і не захотів втрачати легке життя, яке він мав за рахунок їхньої праці. Тому він відмовився. Тоді сарана принесла ще більших збитків, ніж фараон міг собі уявити. Він покаявся. Але як тільки сарана зникла, фараон змінив свою думку. Невдовзі настала дев'ята кара — темрява. Темрява була символом смерті, що незабаром покриє всю землю.

Молитва: Господь, допоможи нам мати страх Господній, жити в покорі перед Тобою і навчити цьому своїх дітей.

Одно слово: Розкажи своїм дітям

Послух від серця

до Римлян 6:15–18

(17): Тож дяка Богові, що ви, будши рабами гріха, від серця послухались того роду науки, якому ви себе віддали

1. Раби того, кого слухаєтесь (15,16)

Невже свобода від закону дає нам право грішити? Звісно ж ні. Не потрібно обманювати себе. Ми раби того, кого слухаємось. Якщо я керуюся своїми грішними бажаннями і роблю щось тому, що того бажає моя грішна природа, то це не свобода. Це рабство. Привабливо думати, що ми чинимо так, як хочеться нам. Але так не буває. Кожна людина належить чи Богу чи сатані. Послух не з'являється сам по собі. Навіть Ісус вчився слухняності (Євр. 5:8). Щоб коритися Богу, необхідне рішення віри.

2. Слухайтеся Бога від серця (17,18)

Ісус звільнив нас від рабства гріха, щоб ми з радістю від серця корились Богу. Він не хоче поверхової формальної покори, як скорився батьку старший брат в одній з Ісусових оповідей (Лук. 15:11–32). Він хоче, щоб ми корились Євангелії від всього серця. Він хоче, щоб ми жили як Його улюблені діти, а не як раби, що завжди жаліються. Слова “*від серця*” означають “*від всього серця*”.

Молитва: Господи, я люблю Тебе. Нехай моє серце буде сповнене Твоєю любові і радості, щоб я слухався Тебе від серця.

Одно слово: Послух від серця

Віддавайте себе Богові

до Римлян 6:11–14

(13б): але віддавайте себе Богові, як ожилих із мертвих, а члени ваші Богові за знаряддя праведности

1. Нехай не панує гріх (11,12)

Наше поєднання з Христом не є бездіяльним. Ці вірші містять ряд повелінь, яким ми маємо коритися. В нас розпочинається духовна боротьба, тому що покора не дається природнім шляхом. Павло називає життя віри “добрим змагом” (2Тим.4:7). Ми живемо у смертних тілах, підвладних гріху і тлінню. Єднання з Христом не означає, що боротьба закінчилася, а навпаки, що вона якраз почалася. Ми маємо завжди стверджуватися в тому, що ми вже вмерли для гріха. Особливо це необхідно робити тоді, коли наші грішні бажання змушують нас заперечувати це. Ми живемо не для гріха, а лише для Бога.

2. Знаряддя праведності (13,14)

Коли ми були рабами гріха, то думали, що вільно використовуємо свої члени у власних цілях, тоді як насправді ми були знаряддями неправди. Зараз ми належимо Ісусу. Тому своє серце, голову, руки, ноги і кожну частину тіла ми маємо присвятити Йому. З цього часу починається війна, де нема нейтральної території. Христос звільняє нас від сатани для того, щоб Бог міг використовувати нас. Ми стаємо вільними тільки тоді, коли активно присвячуємо себе Божій справі.

Молитва: Господи, використай мене знаряддям праведності і миру.

Одно слово: Віддавайте себе Богові

Остання кара

Вихід 11:1–10

(9): І сказав Господь до Мойсея: Не послухав вас фараон, щоб могли помножитись чуда Мої в єгипетському краї

1. Остання кара (1–3)

Мойсей став великою людиною в очах єгиптян і свого народу. Єгиптяни почали поважати народ, який Сам Бог так трепетно захищав. Зараз, настав Божий час, щоб вийти з Єгипту. Ще одна кара прийде на Єгипет і фараон зовсім вижене ізраїльтян, але вони підуть не з пустими руками. Їм потрібно довіряти Богу, слухатися Його і приготуватися до виходу.

2. Первородне Єгипту помре (4–10)

Мойсей попередив фараона про те, що всі первістки в Єгипті, починаючи від його сина і до сина невольниці, навіть первородне з худоби — все загине. Тільки ізраїльтяни будуть помилувані. Мойсей передав Боже слово і, розгніваний, покинув фараона. Він змінився з нерішучого чоловіка, який не міг говорити і потребував допомоги свого брата, в сильного духовного генерала і вчителя Божого слова.

Молитва: Господь, допоможи мені вірити Твоїм обіцянкам і чесно вчитися Твоєму слову.

Одно слово: Слухай слово Боже

Кров буде вам знаком

Вихід 12:1–13

(13): І буде та кров вам знаком на тих домах, що там ви, і побачу ту кров, і обмину вас. І не буде між вами згубної порази, коли Я вбиватиму в єгипетським краї

1. Ягня без вади (1–11)

Розділи з 11 по 13 пов'язані з Пасхою. Ізраїльський народ народився з крові — крові пасхального ягняти. Ісус Христос — це наше Пасхальне Ягня. Господь дав Мойсею настанови в тому, як готувати і їсти пасхальну страву. Ягня повинно бути без вади, його кров'ю змащувалися одвірки кожного ізраїльського дому. М'ясо випікали на вогні і з'їдали з поспіхом. Кожен повинен бути одягнений, щоб вирушити в дорогу. Дотримання цих настанов виявляло віру і було питанням життя чи смерті.

2. Я обмину вас (12–13)

Вночі Господь Бог пройде через Єгипет, щоб вчинити суд. Він судитиме безсилих єгипетських ідолів, гордих єгиптян. Рука Божа простягнеться до всіх людей, що не матимуть крові пасхального ягняти.

Молитва: Господь, помаж мене кров'ю Божого Ягняти (Ів.1:29)

Одно слово: Спасіння кров'ю

Єднання з Христом

до Римлян 6:1–10

(5): Бо коли ми з'єдналися подобою смерті Його, то з'єднаємось і подобою воскресення

1. З'єднані з Христом подобою смерті Його (1–4)

Християнин — це той, хто поєднався з Христом. Іван хрестив водою на каяття, але Ісус хрестить Духом Святим. Ми вмираємо разом з Христом, коли покаємося і приймаємо смерть Ісуса за свої гріхи. Його Кров покриває усі наші гріхи. Тепер ми більше не раби гріха, тому що Своєю Кров'ю Ісус викупив нас з рабства. Тепер ми належимо Йому. Це тверда Божа обіцянка, і нам потрібно вірити їй.

2. З'єднані з Христом подобою Його воскресіння (5–10)

Якщо ми померли з Христом, то так само будемо і жити з Ним. Своєю всемогутньою силою Бог воскресив Ісуса з мертвих. Воскреслий Ісус переміг гріх і смерть, тепер Він хоче жити з нами, працювати в нас і через нас силою Свого воскресіння.

Молитва: Господи, ми не розуміємо цього таємничого єднання з Христом, але знаємо, що Твоя вічна любов, що вилилася в наші серця Духом Святим, єднає нас з Тобою.

Одно слово: Духом поєднаний з Христом

Божий дар життя

до Римлян 5:15–21

(21): Щоб, як гріх панував через смерть, так само й благодать запанувала через праведність для життя вічного Ісусом Христом, Господом нашим

1. Дар благодаті — не переступ (15–17)

Адам порушив Божу заповідь. Таким простим переступом він зруйнував стосунки між Богом і людьми і впустив смерть у цей світ. Бог дав нам закон, щоб відкрити дійсну природу гріха. Але Бог дав дорогоцінний дар — Свого Сина Ісуса, щоб врятувати грішників. Це був дар благодаті для всіх людей. Це був дар праведності, яка робить усіх, хто прийняв її, виправданими перед Богом. Цей дар відновив розірвані стосунки між Богом і людьми.

2. Покірність, що дає життя (18–21)

Непокора Адама призвела до того, що усе людство попало під осуд. Ісус, хоч і є Сином Божим, мав навчитися покірності (Євр. 5:8). Його покірність проявилась на хресті. Ця покірність принесла пробачення гріхів і вічне життя усім, хто вірить в Нього. Гріх панує через смерть, але благодать панує через Ісуса Христа, щоб дати вічне життя усім, хто довіряє Йому.

Молитва: Господи, дякую за те, що Ти даєш життя. Допоможи мені приймати участь в Твоїй рятівній роботі через покору Тобі і Твоєму слову.

Одно слово: Благодать панує для життя вічного

Дотримуйтесь того дня

Вихід 12:14–30

(17): І ви будете додержувати опрісноків, бо саме того дня Я вивів військо ваше з єгипетського краю. І будете додержувати того дня в ваших родах, як постанови вічної.

1. Це Пасха (14–28)

Рука Божого суду вдарить вночі. Господь проходитиме через Єгипет, вбиваючи всіх єгипетських первістків. Він обминатиме лише ті доми, що помазані кров'ю пасхального ягняти. Ізраїльтяни будуть дотримуватись цього, як постанови для себе й для синів своїх, пам'ятаючи про Божу милість і благодать. Вони будуть святкувати цей день як день визволення з єгипетського рабства (24–27). Ізраїльтяни вчинили так як Господь наказав Мойсеєві: вони закололи пасхальне ягня і помазали його кров'ю одвірки. Народ підкорився й поклонився Богу.

2. О півночі (29–30)

О півночі Господь вбив кожного первородного в Єгипті. Він змилювався лише над тими, чиї доми були захищені кров'ю пасхального ягняти. Господь розбив серце фараона смертю його сина. Закляте серце фараона розплавалося від горя. Тоді він відпустив Ізраїль.

Молитва: Господь, допоможи мені пам'ятати, як Ти врятував мене кров'ю Ісуса — Пасхального Ягняти. Допоможи мені вчити своїх дітей про Твою надзвичайну любов.

Одно слово: Дотримуйтесь того дня, як постанови вічної

Вихід

Вихід 12:31–51

(31): І покликав фараон Мойсея та Аарона вночі, та й сказав: Устаньте, вийдіть з-посеред народу мого, і ви, і сини Ізраїлеві. І йдіть, служіть Господеві, як ви казали!

1. Устаньте..., служіть Господові... поблагословіть і мене (31–36)

Фараонів син помер. Тільки тоді фараон покликав Мойсея та Аарона і дозволив ізраїльтянам залишити Єгипет. Єгиптяни боялися Бога. Вони квапили ізраїльтян покинути їх, навіть віддавали їм свої цінні речі. Таким чином, виконалася Божа обіцянка дана Аврааму (Бут. 15:4) до останньої дрібнички.

2. Ніч сторожі для Господа (37–51)

Ізраїльтяни не могли баритися і пекли прісні коржі, не чекаючи, поки скисне тісто. Пізніше вони випікали прісний хліб в пустелі і в подальшому святкували Пасху з прісним хлібом. В віршах з 43 по 51 Господь дає постанову про Пасху. Таким чином, Ізраїль покинув Єгипет через 430 років після того, як Яків прийшов до Єгипту разом зі своїми синами. Багато різноплемянних людей залишали Єгипет разом з ними. То була ніч сторожі для Господа, бо Він виводив Свій народ з рабства.

Молитва: Господь, дякую Тобі за те, що Ти дотримуєшся Своїх обіцянок і допомагаєш всім, хто підкоряється Тобі, вийти з рабства гріха.

Одно слово: Господь виводить нас із рабства

Важливість одного життя

до Римлян 5:12–14

(12): Тому то, як через одного чоловіка увійшов до світу гріх, а гріхом смерть, так прийшла й смерть у всіх людей через те, що всі згрішили.

1. Гріх і смерть увійшли через одного чоловіка (12,13)

Світ не завжди був таким, як зараз. Фундаментальні принципи світу, в якому ми живемо, змінювались вже двічі через вчинок однієї людини. Гріх увійшов в світ через одного чоловіка, Адама, коли він свідомо не скорився Богу. Смерть увійшла у світ через гріх. Усі люди вмирають тому, що вони грішать. Навіть у часи, коли ще не було закону, коли люди не могли визначити, що є гріхом, він все одно діяв в людях, приносячи смерть. Найбільша проблема людства — це проблема гріха. Але смерть і гріх не назавжди.

2. Образ майбутнього (14)

Адам був образом Ісуса Христа. Один чоловік, Адам, привів гріх і смерть у світ. Закон не зміг змінити цього. Але один чоловік Ісус прийшов, щоб дати життя грішникам. Зараз у нас є вибір. Коли ми віримо в Ісуса і коримось Йому, ми переходимо зі світу гріха і смерті у світ благодаті і життя.

Молитва: Господи, допоможи мені твердо стояти в Ісусі. Використай моє життя, щоб привести всіх людей у світ Його благодаті.

Одно слово: Важливість однієї людини

Бог доводить Свою любов

до Римлян 5:6–11

*(8): А Бог доводить Свою любов до нас тим, що Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками***1. Христос вмер за грішників (6–8)**

Віра в Бога не є сліпою. Віра в Бога починається і закінчується з того, що Бог зробив для нас. Нам не потрібно гадати, чи любить нас Бог, чи ні. Не можна сумніватись в Божій любові навіть перед лицем великих труднощів чи випробувань. Чому? Тому що Христос прийшов і помер на хресті за нас, коли ми ще були грішниками і ворогами Богу. Божа любов до нас взагалі не залежить від нашої праведності, тому що Божа любов абсолютна і безсумнівна.

2. Спасемося життям Його (9–11)

Бог використав смерть Свого Сина на хресті для того, щоб примирити нас із Собою, тому наша надія стає ще твердішою через воскресіння Його Сина. Ісусове воскресіння — це наше спасіння від влади гріха і смерті. Ісусове воскресіння — це наше спасіння від Божого суду і гніву. Ми можемо радіти в будь-яких ситуаціях через віру в Ісусову смерть і воскресіння з мертвих.

Молитва: Господи, я легко починаю сумніватись в Твоїй любові, а тому втрачаю надію на Твоє Царство. Допоможи мені пам'ятати, що Твоя любов безумовна, життєдайна і вічна.

Одно слово: Бог доводить Свою любов

Силою руки Господь вивів нас

Вихід 13:1–16

*(14): І станеться, коли взавтра запитає тебе син твій, говорячи: Що то? то відповіси йому: Силою Своєї руки вивів нас Господь із Єгипту, із дому рабства***1. Посвяти мені кожного першородного (1–2, 11–16)**

Господь постановив для Свого народу два обряди, щоб вони пам'ятали про Божу милість, Який визволив їх з Єгипту. По-перше, кожен першородний, чи то серед людей чи серед худоби, повинен бути посвяченим для Бога. Усе першородне належить Господу. Першородний син повинен бути викуплений жертвою з худоби. Перше місце в серці і в житті кожної сім'ї і кожної людини повинно належати Богу.

2. Дотримуйся свята опрісноків (3–10)

Святкувати день опрісноків і Пасхи кожного року — було другою постановою Господа. Віддаючи Богу першородне і святкуючи Пасху, ізраїльтяни пам'ятали про Божу милість і вчили своїх дітей тому, що Бог — це Всемогутній Господь, який любить їх. Божий народ повинен насадити почуття історії своїм дітям.

Молитва: Господь, як Ти вивів Свій народ з кайданів Своєю всемогутньою рукою, так Ти викупив мене з рабства гріха дорогоцінною кров'ю Ісуса. Допоможи мені пам'ятати Твою благодать і вірно вчити своїх дітей і агнів про неї.

Одно слово: Могутня рука Бога

Довгий путь

Вихід 13:17–22

(18): І повів Бог той народ окружною дорогою пустині аж до Червоного моря. І вийшли Ізраїлеві сини з єгипетського краю узброєні

1. Озброєні, але не готові до битви (17–19)

Найкоротший шлях з Єгипту до Ханаану пролягав через схід і йшов на північ. Але Господь повів Свій народ на південь в напрямку до Червоного моря. Чому? Люди були ослаблені, щоб боротися з филистимлянами. Вони довгий час жили в рабстві та мали рабський менталітет. Їм потрібно було бачити і відчувати Божу всемогутню силу. Господь хотів виховувати їх через Червоне море, через пустелю, а потім зустріти їх на Синаї (3:12). Мойсей взяв кості Йосипа. Це було яким підтвердженням того, що Бог виконує Свої обіцянки (Бут. 50:25).

2. Господь проводив їх дорогою (20–22)

Ізраїльтяни були, як вівці без пастиря, і Господь прийшов їм на допомогу. Він дав їм напрямок. Бог йшов перед ними вдень в стовпі хмари і вночі в стовпі вогню. Господь вів їх довгим шляхом. Але довгий шлях, по якому впевнено веде Господь, насправді коротший, ніж всякий скорочений людський шлях.

Молитва: Господь, дякую Тобі за нелегкі речі, які вчать нас вірі. Веди мене і виховуй жити вірою.

Одно слово: І повів Бог той народ...

Віра, яка приносить радість

до Римлян 5:1–5

(3): І не тільки нею, але й хвалимося в утисках, знаючи, що утиски приносять терпеливість

1. Віра і мир (1–2)

Деякі люди вважають, що надійніше засновувати свої відносини з Богом на законі, а не на вірі. Але відносини, засновані на законі, діють тільки до тих пір, доки ми виконуємо закон. Гріх робить нас непокірними. Тому, якщо ми надіємося на закон, то насправді не маємо твердої основи. З іншого боку, віра приносить в нашу душу мир. Через віру ми вступаємо у стосунки любові з Богом, і стоїмо завдяки Його любові і благодаті.

2. Радість (2–5)

Віра дає нам справжню радість. Ми радіємо від того, що можемо поділитись Божою славою з іншими. Ми радіємо, коли стикаємося з труднощами в житті віри. Завдяки стражданню Божа присутність в нашому житті стає більш і більш явною. Через страждання в нас виховуються християнські якості і ми зміцнюємо свою надію на Бога. Ми радіємо, тому що Бог любить таких грішників як ми, і робить нас схожими на Ісуса Христа.

Молитва: Господи, дякую за мир і радість, які приходять від віри в Тебе.

Одно слово: Віра в Бога приносить людині мир

Він проти надії увірував у надії

до Римлян 4:13–25

(18): Він проти надії увірував у надії, що стане батьком багатьох народів, за сказаним: Таке численне буде насіння твоє!

1. І станеш ти батьком багатьох народів (13–17)

Віра Авраама принесла плоди не тільки в його житті. Завдяки їй, його нащадки змогли отримати обіцяну спадщину. Але гарантом цієї спадщини є не закон, бо *“закон чинить гнів”*. Замість цього, спадок передається усім його нащадкам через праведність віри. Авраам є нашим батьком, і усі ми — його нащадки по вірі.

2. Віра в воскресіння (17–25)

Якою була віра Авраама? Він проти надії увірував у надії на те, що Божі обіцянки — правда. Перед ним стояв факт того, що і він сам, і його дружина Сарра були вже надто старі, щоб мати дітей. Однак він не сумнівався в Божих обітницях. Він вірив, що Бог може оживляти мертвих. Це віра, яка була зарахована йому в праведність. Віра, яку Бог зараховує в праведність нам, — це віра, що Бог воскресив нашого Господа Ісуса Христа з мертвих.

Молитва: Господи, дякую за те, що Ти звільнив мене від гріхів, виправдав і через віру в смерть і воскресіння Ісуса віддав мені світ у спадок.

Одно слово: Віра однієї людини приносить великий плід

Стійте, і побачите спасіння Господа

Вихід 14:1–14

(13): І сказав Мойсей до народу: Не бійтеся! Стійте, і побачите спасіння Господа, що вчинить вам сьогодні. Бо єгиптян, яких бачите сьогодні, більше не побачите їх уже повіки!

1. Я прославлюся (1–9)

Вся слава і хвала належить Богу–Творцю. Господь хотів отримати хвалу від гордих Єгиптян і привів їх у пастку. Він послав ізраїльтян в середину пустелі до Червоного моря, а серце фараона зробив жорстоким від жадоби і гордості. Фараон захотів повернути собі рабів. Він зрозумів, що його комфортний стиль життя радикально зміниться без робочої сили. Раби, що втікали, здалися йому доволі безпомічними, і він, зібравши народ з колісницями, погнався за ними.

2. Не бійтеся, стійте (10–14)

Ізраїльтяни злякалися, коли побачили, як наближаються єгипетські колісниця. В них не було виходу. З гнівом і відчаєм вони звернулися до Мойсея, забувши про могутні діла Бога в Єгипті. Люди з рабським менталітетом не мають духовної свідомості і почуття історії. Мойсей сам не знав, що робити, але вірою він велів їм довіряти Богу.

Молитва: Господь, даруй мені віру довіряти тобі в будь-яких обставинах і прославляти Твоє ім'я.

Одно слово: Стійте, довіряйте Богу

Що Ти до мене кличеш? Нехай рушать!

Вихід 14:15–31

(15): І промовив Господь до Мойсея: Що ти до Мене кличеш? Говори до синів Ізраїлевих, нехай рушають!

1. Нехай рушать! (15–18)

Настав час рушати. Але куди? Попереду було море, а позаду наступало єгипетське військо. Господь велів Мойсею підняти свою палицю, розділити води моря і провести ізраїльтян по суші. Сам Бог зробив жорстоким серце єгиптян від гордості і самовпевненості. Вони підуть за ізраїльтянами в море — до своєї смерті. Господь прославиться через перемогу.

2. Божий захист (19–31)

Божий Ангел перейшов і став між ізраїльтянами, що втікали, та єгиптянами, що наздоганяли. Мойсей підкорився Богу і простягнув свою руку, тоді води моря розділилися. Ізраїльтяни перейшли море суходолом. Єгиптяни погналися за ними, але тоді дві водяні стіни впали і покрили колісниці з кіньми і людьми. Люди намагалися вибратися з води, але це призвело тільки до більшої розгубленості. В той день Бог врятував ізраїльтян від Єгипту.

Молитва: Господь, допоможи мені вірувати в Тебе і довіряти Тобі під час проблем. Допоможи мені йти, проголошуючи Твою перемогу.

Одно слово: Облиш плакати, рушай

Спасіння вірою

до Римлян 4:9–12

(12): і отцем обрізаних, не тільки тих, хто з обрізання, але й тих, хто ходить по слідах віри, що їй в необрізанні мав наш отець Авраам

1. Отець обрізаних (9–11)

Спасіння вірою ставить під питання необхідність обрізання чи будь-яких інших ритуалів, які люди використовують, щоб підтвердити свою праведність перед Богом. Авраам був одним з тих, хто отримав знак обрізання. Цей знак був засвідченням того, що він уже отримав завдяки вірі в Божу обіцянку. Авраам отримав спасіння вірою, а вже потім отримав знак підтвердження. Таким чином, вирішальне значення має віра Авраама, а не її ознака. Вірою ми можемо бути дітьми Аврааму і спадкоємцями обіцянок, які Бог дав йому, хоч і не маємо ознаки на тілі.

2. Отець юдеїв по вірі (12)

Юдеї — це нащадки Авраама по плоті. Тому вони претендують на матеріальну спадщину Авраама. Але тільки ті юдеї, які живуть вірою Авраама, можуть претендувати на його духовну спадщину. І обрізаним, і необрізаним праведність зараховується відповідно до їхньої віри в Божі обітниця.

Молитва: Господи, допоможи мені не надіятися на мертві ритуали і жити вірою.

Одно слово: Ходи Авраамовими слідами

Бог виправдовує нечестивого

до Римлян 4:1–8

(5): А тому, хто не виконує, але вірує в Того, Хто виправдує нечестивого, віра його поразується в праведність

1. Віра Авраама (1–5)

Євангельська проповідь Павла говорить про спасіння вірою. Авраам став духовним батьком для юдеїв. Але Бог виправдав Авраама не за те, ким Авраам був чи що зробив. Авраамові сумніви та скарги Богу робили його справді *“нечестивим”*. Але Бог зарахував Аврааму його віру в Божу обіцянку в праведність: *“таким буде потомство твоє”*. Авраам не міг надіятися на себе. Але він вірив в Божі обіцянки. Це і є віра, що рятує.

2. Віра Давида (6–8)

Давид був великим за усіма людськими стандартами. Але він згрішив, коли вчинив перелюб з жінкою одного з своїх генералів, а потім заповдіяв йому смерть, щоб приховати свій гріх. Давид міг легко виправдати себе перед людьми, але він не міг виправдати себе перед Богом. Він визнав свій гріх і вірив, що Бог пробачив його. Боже пробачення було для нього найбільшим благословенням.

Молитва: Господи, навчи мене простій вірі Давида і Авраама.

Одно слово: Бог пробачає грішників, які вірять Йому

Пісня Мойсея і Маріям

Вихід 15:1–21

(2): Моя сила та пісня Господь, і Він став на спасіння мені! Це мій Бог, і прославлю Його, Він Бог батька мого, і звеличу Його!

1. Хто подібний Тобі серед богів, о Господи? (1–18)

Бог дарував ізраїльтянам перемогу над фараоном і визволив з єгипетського рабства, але Мойсей і народ не влаштували дику вечірку з їжею і випивкою. Вони святкували з піснею хвали Богу, прославляючи Його могутню велич, безмежну силу і славу. Мойсей співав про Бога так: *“Моя сила та пісня Господь, і Він став на спасіння мені!”* Віру людини можна перевірити через те, як вона сприймає успіх.

2. Жінки з співами і танцями (19–21)

Як тільки кінь фараона, колісниці та комонники ввійшли до моря, Господь повернув на них всі води морські, а Ізраїлеві сини пройшли суходолом. Ізраїльтяни під проводом Маріям і жінок співали і танцювали з бубнами. Так вони святкували Господню перемогу.

Молитва: Господь, Ти врятував мене від гріха і смерті кров'ю Ісуса. Ти моя сила і пісня. Ти моє спасіння. Ти великий і всемогутній Бог. Нехай славиться Твоє ім'я.

Одно слово: Господь — моє спасіння і моя пісня

Я — Господь, Лікар твій

Вихід 15:22–27

(26): І сказав Він: Коли дійсно будеш ти слухати голосу Господа, Бога твого, і будеш робити слушне в очах Його, і будеш слухатися заповідей Його, і будеш виконувати всі постанови Його, то всю хворобу, що Я поклав був на Єгипет, не покладу на тебе, бо Я Господь, Лікар твій!

1. Вода спраглим людям (22–25а)

Забувши за три дні Божу благодать і силу, люди не могли знайти води в пустелі. Пізніше вони натрапили на джерело, але не могли з нього пити, бо вода в ньому була гіркою. Народ розчарувався і забув про Бога. Замість того, щоб молитися, вони ремствували на Мойсея, що ще раз показує їх сильний рабський менталітет. Вода перетворилася на солодку, коли Мойсей покликав до Бога, і Господь вказав йому, що потрібно зробити.

2. Слухай Боже слово і будеш здоровим (25б–27)

Бог випробовував Свій народ. Як Він змінив воду, так Він буде зцілювати їх від хвороб, що поклав на Єгипет, якщо тільки люди будуть слухати Його слово і коритися Йому. Їхня хвороба — це рабський менталітет з типовим мисленням і всіма звичками, що походять від нього. Раби дуже швидко забувають благодать. Бог зцілює людину Своїм словом. Наступну зупинку ізраїльтяни зробили в Єлімі. В тому місці було багато водних джерел. Це був знак щедрого Божого благословення.

Молитва: Господь, зціли мене від рабського менталітету, через який я забуваю Твою благодать.

Одно слово: Боже слово зцілює

Тож де похвальба? Виключена

до Римлян 3:27–31

(27): Тож де похвальба? Виключена. Яким законом? Законом діл? Ні, але законом віри

1. Нема причин для гордості (27)

Євангелія — це єдиний спосіб вирішити проблему гріха. Іншого немає. Бог чудовим чином представив Євангеліє. Ми бачили, що невдячність і гордість є коренем гріха (1:21). Євангелія має силу відрізати корінь гордості і допомогти нам бути вдячними. Бог спас нас лише по благодаті, лише через віру. Нема такого діла, яким можна заслужити Божу благодать. Ісусова жертва примирення є повною оплатою. Все, що ми можемо зробити, — розкаятись і прийняти Ісуса своїм Спасителем. Тут нема чим гордитись, але є все для того, щоб дякувати. Єдина відповідь на благодать — це прийняти її і дякувати.

2. Одна Євангелія для всіх (28–31)

Є лише одна Євангелія. Це Боже універсальне вирішення людської проблеми гріха. Кожна людина, яка приходить до Бога, має схилитись і скромно йти шляхом хреста, бо це єдиний шлях, який дав нам Господь.

Молитва: Господи, помилуй мене, бо я грішник. Мені не потрібна жодна інша праведність, окрім Ісуса. Дякую за те, що врятував мене через Нього.

Одно слово: Тільки Євангелія

В Крові Його через віру

до Римлян 3:21–26

(25): що Його Бог дав у жертву примирення в крові Його через віру, щоб виявити Свою правду через відпущення давніших вчинених гріхів

1. Праведність від Бога (21–23)

Бог показав нам Свою праведність у творінні, бо створив світ, який був *“вельми добре”*. Проблеми почалися, коли люди перестали слухатись. Усі прогрішили, і позбавлені Божої слави. Бог показав Свою праведність в законі, але люди порушили Його постанови. На що ж ми, безнадійні грішники можемо надіятись? Наша надія лише в Богові. Він один може відновити наші зламані життя і розбиті стосунки. Ісус — це Божа праведність. Бог вдягає нас в Його праведність, коли ми віруємо в Ісуса.

2. Жертва примирення (24–26)

Гріх відрізує нас від Бога. І відплата за гріх — це смерть і пекло. Бог справедливий, Він не міг просто знехтувати гріхом, тому послав Свого Єдиного Сина стати жертвою примирення. Ісус взяв наше покарання на Себе і помер замість грішників. Боже слово обіцяє виправдання по благодаті тим, хто вірить в Кров Ісуса. Бути виправданим означає отримати пробачення і праведність. Бути праведним означає мати правильні стосунки з Богом. Це і є життя вічне.

Молитва: Господи, дякую за те, що Ти очистив мене Кров'ю Ісуса Христа.

Одно слово: Кров Ісуса робить мене праведним

Хліб з неба

Вихід 16:1–36

(4): І промовив Господь до Мойсея: Ось Я спустатиму вам дощем хліб із неба, а народ виходитиме й щоденно збиратиме, скільки треба на день, щоб випробувати його, чи буде він ходити в Моєму Законі, чи ні

1. Горшки м'яса в Єгипті (1–3)

Ізраїльтяни вийшли з єгипетського рабства, але все ще жили з шрамами рабського менталітету. Зараз вони вільні. Перед ними простягалася земля, яку обіцяв їм Господь. Але вони ще й досі прагнули безкоштовної їжі і життя без турбот, яке в них було за часів рабства в Єгипті.

2. Я випробовую їх (4–9)

Господь сказав Мойсею, що цьому народу бракує не тільки хліба, але й тренування. Бог подаватиме їм хліб, а разом з тим вчитиме покірності, завзятості і вірності.

3. Слава Господня (10–36)

Бог дуже вразив ізраїльтян, коли Господня слава показалася в хмарі. Божі вказівки були дуже чіткими: Господь хотів, щоб люди вставали рано вранці і збирали щоденний хліб. Вони отримуватимуть не багато і не мало, а кожен у міру своєї спроможності з'їсти. Дотримуючись суботи, вони будуть шанувати Творця. Вони покладатимуться на Бога зі смиреним і вдячним серцем. Мойсей також допомагав їм мати відчуття історії.

Молитва: Господь, дякую Тобі за духовну і фізичну їжу і за Твоє виховання.

Одно слово: Покладайся на Бога і корися Йому щодня

Мойсей підіймав руки в молитві

Вихід 17:1–16

(11): *І сталося, коли Мойсей підіймав свої руки, то перемагав Ізраїль, а коли руки його опускались, то перемагав Амалік*

1. Вода зі скелі (1–7)

Ізраїльтяни розбили табір в Рефідімі. В тому місці не було питної води. За це народ дуже ремствував і сварився з Мойсеєм, переповнившись бунтівним духом. Мойсей досягнув межі людських можливостей і кликав до Господа в молитві. Господь велів Мойсею вдарити в скелю. Мойсей послухався, і свіжа вода стрімким потоком полилася зі скелі. Бог милостивий до самих недостойних грішників.

2. Єгова–Ніссі (8–16)

Амалікитяни напали на ізраїльтян. Ісус Навин вивів військо, щоб воювати проти них. Мойсей став на верхів'ї гори, щоб Господь керував через нього, і підняв свої руки в молитві. І сталося так, що коли Мойсей підіймав свої руки, то перемагали ізраїльтяни. Він не міг ні їсти, ні спати, доки тривала битва. Коли Мойсей стомлювався, його руки тримали Аарон і Хур. Господь подарував перемогу ізраїльтянам через молитву Мойсея і меч Ісуса Навина. Мойсей збудував жертівника і назвав його “Єгова–Ніссі” (Господь прапор мій), бо рука на Господньому троні.

Молитва: Господь, навчи мене долати плоть і молитися, доки прийде перемога.

Одно слово: Підійми руки до Господа

Нема праведного ані одного

до Римлян 3:9–20

(10,11): *як написано: Нема праведного ані одного; нема, хто розумів би; немає, хто Бога шукав би*

1. Нема добродійця (9–18)

Висновком, до якого приходимо з уривку Римлянам 1:18–3:20, — є вірш 10: “Нема праведного ані одного”. Люди без Бога стають нікчемними. Павло приводить багато цитат з Старого Заповіту, щоб підтвердити цей висновок. Вірші 11,12 наголошують, що всі люди знаходяться під владою гріха. Вірші 13,14 говорять, що слова людини показують її серце. Вірші 15–17 говорять про те, що люди, які загрузли у гріхах, не мають напрямку і миру. Вірш 18 говорить, що ті, хто живе під владою гріха, не мають страху Божого. Тільки дурні не бояться Бога. Таким чином Павло приводить нас до висновку, що всім потрібен Ісус.

2. Кожен стане перед Богом (19,20)

Кожна людина: юдей, язичник, християнин, чи не християнин — одного разу стане перед Божим судом. Нікому не допоможуть жодні виправдання чи привілеї, які він мав за життя. Ми всі однакові перед лицем Божого суду, і всі одного разу стоятимемо перед Божим престолом як грішники. Нам потрібен заступник Ісус.

Молитва: Господи, мені і всьому світові потрібен Ісус. Допоможи мені дивитись на цей світ і на себе Твоїми очима.

Одно слово: Нема праведного ані одного

Божа вірність

до Римлян 3:1–8

(4): Зовсім ні! Бо ж Бог правдивий, а кожна людина неправдива, як написано: Щоб був Ти виправданий у словах Своїх, і переміг, коли будеш судитися

1. Бо ж Бог правдивий (1–5)

Мати доступ до Божого слова — це велике благословення. Бог дає нам можливість служити Йому, а служіння нашому Творцеві робить наше життя багатим і змістовним. Юдеям було довірено Боже слово, але через невірство вони не змогли служити словом і не розповсюджували слово Бога в світі. Бог не втратив від цього. Боже слово — істина. Кожен, хто з вірою приймає Божі обітниця, спасеться, але ті, хто відкидає слово Бога в невірстві, загинуть. Бог вірний і завжди виконує те, що сказав.

2. Хто відповідальний — я чи Бог? (6–8)

Кожен, хто знає правду, але не кориться їй, стає відповідальним за свою непокору. Ми не можемо звинувачувати Бога за свою непокірність та невіру.

Молитва: Господи, дякую за Твою велику вірність, за те, що Ти виконуєш Свої обіцянки про спасіння і про суд. Я прихожу до Тебе без усіляких виправдань, покладаючись лише на Ісусову праведність. Я вірю в Твої обіцянки і благаю про милосердя.

Одно слово: Бог правдивий і вірний

Їтро приходять до Мойсея

Вихід 18:1–27

(9): І тішився Їтро всім тим добром, що вчинив Господь для Ізраїля, що визволив його з єгипетської руки

1. Їтро прославляє Бога (1–12)

Мойсеєва жінка Ціппора залишилася з двома синами в свого батька Їтро. Зараз Їтро привів їх до Мойсея, який розклав табір з ізраїльтянами біля гори Сінай. Їтро не був ізраїльтянином, але він любив істину. Коли Мойсей розповів йому про Божі діла в Єгипті заради ізраїльтян і, як Господь спас їх, Їтро дуже тішився тому. Він почав служити Богу Ізраїлю. Він приніс цілопалення та жертви для Бога і їв хліб з Мойсеєм та ізраїльськими старійшинами.

2. Добра порада Їтро (13–27)

Їтро був досвідченим чоловіком в порівнянні з ізраїльтянами. Він побачив людей, що стояли навколо Мойсея і чекали допомоги від нього з ранку до ночі. На це він порадив Мойсеєві вибрати здібних мужів і доручити частину своєї роботи їм. Їтро нагадав Мойсеєві про його перший обов'язок — вивчати Біблію з людьми, стояти за народ перед Богом і приносити їх справи до Бога. Мойсей був скромним чоловіком і хотів вчитися від інших, тому прийняв добру пораду від Їтро.

Молитва: Господь, відкрий мої очі, щоб я бачив Твою роботу і прославляв Твоє ім'я.

Одно слово: Бачити роботу Бога; прославляти Його ім'я

Царство Священиків

Вихід 19:1–8

(ба): А ви станете Мені царством священиків та народом святим

1. На орлиних крилах (1–4)

Ізраїльтяни мали рабський менталітет. Вони були, як діти, тільки вимагали, бо звикли до безтурботного і безвідповідального життя. Бог мусив їх виховувати. Орел, коли вчить молодих орлят літати, то спершу кидає їх, а потім підхоплює (Повт. 32:11). Господь вивів Свій народ з Єгипту і провів їх через пустелю до гори Синай як на крилах орлиних. В пустелі їх зустрів голод, спрага і вороги, але Господь відкрив їм Свою силу і любов. Зараз Він був готовий дати їм Своє слово.

2. Царство священиків (5–8)

В світі дуже багато народів, але Господь обрав Ізраїль. Він хотів дати їм Своє слово і вступити в заповіт з ними, продовжуючи Свою обіцянку Аврааму. Господь хотів благословити ізраїльтян і навчити їх жити Божим словом, так, щоб вони стали святим народом. Бог мав надію використовувати їх царством священиків — Його місіонерами, які повернуть решту світу до Бога.

Молитва: Господь, дякую за Твоє слово, дякую за те, що Ти прикликав мене. Допоможи нам бути царством священиків і служити Тобі в нашому поколінні.

Одно слово: Святий народ; царство священиків

Вивчай Біблію, живи вірою і люби Бога

до Римлян 2:17–29

(29): але той, що є юдей потаємно, духово, і обрізання серця духом, а не за буквою; і йому похвала не від людей, а від Бога

1. Зневажається Боже ймення в поган (17–24)

Той, хто знає Біблію, — чи то юдей, чи то християнин — повинен коритись їй і не жити подвійним життям. Просте знання Біблії не може врятувати. Ми маємо скромно коритися Божому слову. Коли ми вчимо, то, в першу чергу, маємо вчитися самі. Ті вчителі Біблії, які не навчають самих себе, стають перешкодою для розповсюдження Євангелії в світі. В цьому уривку Павло показує, що релігійні люди — найбільші грішники.

2. Обрізання серця (25–29)

Обрізання було ритуалом, який здійснювався над усіма юдейськими дітьми чоловічої статі, воно було знаком того, що вони належать до народу Божого заповіту. Але з часом, воно перетворилось на звичайний ритуал. Ще Мойсей та Єремія говорили про цю проблему і закликали до обрізання серця. Обрізати серце — це розкаятися і любити Бога (Повт. 30:6; Єр. 4:4). Коли ми розкаємося, Дух Святий обрізає наші серця. Тоді ми можемо жити перед Богом, а не перед людьми.

Молитва: Господи, обріж моє серце, щоб я міг любити Тебе і жити по Твоєму слову.

Одно слово: Виконуй те, про що вчиш

Божа справедливість

до Римлян 2:6–16

(7,8): тим, хто витривалістю в добрім ділі шукає слави, і чести, і нетління, життя вічне, а сварливим та тим, хто противиться правді, але кориться неправді, лютість та гнів

1. Стандарт Божої справедливості (6–11)

Божий суд праведний, тому що Бог справедливий. Він судить кожного відповідно до тих справ, які людина вчинила. Стандарт Божої справедливості — це Ісус (16). Бог дивиться не на зовнішні вчинки, а на внутрішні мотиви — те, чого в дійсності прагне людина. Людина була створена, щоб прославляти Бога. І, коли ми шукаємо слави, честі й нетління від Бога, тоді Бог дає нам вічне життя. Але коли люди живуть егоїстично і відкидають правду, щоб коритись неправді, то отримують лютість та гнів, недолі та утиск.

2. Не знання, а справи (12–16)

Бог судить нас не по тому, як багато ми знаємо, а по тому, як ми практикуємо свої знання. Ті, хто знають Біблію, будуть судитися більш суворо. Але Бог створив усіх людей за Своєю подобою, у кожного є совість, тому кожна людина має достатньо, щоб бути відповідальним за свої вчинки. Бог судить таємні речі людей через Ісуса Христа.

Молитва: Господи, я хочу шукати і прославити Тебе. Пробач мої егоїстичні звички.

Одно слово: Хто встоїть перед Суддею?

Свята гора

Вихід 19:9–25

(16,17): І сталося третього дня, коли ранок настав, і знялися громи та блискавки, і густа хмара над горою та сильний голос сурми! І затремтів увесь народ, що був у таборі...І вивів Мойсей народ із табору назустріч Богові, і вони стали під горою

1. Встановлення лідерства (9)

Якщо раби, що звільнилися, бунтують, значить, вони не знають меж свободи. Початок мудрості — то страх Господній, тому потрібно боятися Бога. Бог вчив ізраїльтян ставитися до Нього і до Свого слуги Мойсея з повагою. Народ міг довіряти Мойсею і слухатися його, бо всі бачили, як він говорив з Богом.

2. Приготування до зустрічі з Богом (10–15)

Людина неправедна в думці, слові і в ділі, але вона прагне святості. Бог є святим, а людина може лише прийняти участь в Його святості, якщо приймає Його слово й підкориться Йому. Бог поклав обмеження навколо святої гори і дав вказівки людям, як освятити себе, щоб зустрітися з Богом.

3. Господнє сходження (16–25)

Люди зібралися біля підніжжя гори. Бог зійшов на вершину гори в вогні й гromі. Він показав людям Свою силу і славу, вся гора димувала і тремтіла. Господь прикликав Мойсея, і затремтів весь народ.

Молитва: Господь, допоможи мені приходити до Тебе на молитву і на вивчення Твого слова з повагою.

Одно слово: Бійся Бога і корися Його слову

Чотири заповіді про любов до Бога

Вихід 20:1–11

(3): Хай не буде тобі інших богів передо Мною!

1. Я вивів тебе з рабства (1–2)

Божі заповіді засновані на Його благодаті. Бог визволив свій народ із ярма, щоб благословити і зробити джерелом благословення.

2. Хай не буде тобі інших богів передо Мною! (3)

Бог вимагає першого місця в наших серцях і в нашому житті. Він єдиний є Богом.

3. Не роби собі ідолів (4–11)

Ми повинні поклонятися Богу так, як Він вимагає. Ми не повинні вклонятися видимим речам. Бог є Дух. Ми повинні вклонятися Йому в душі і істині, не вимовляти Його ім'я даремно (7). Боже ім'я не має використовуватися без шани. Крім того, ім'я Боже — одкровення Бога про Його сутність. Якщо ми називаємо себе Божими людьми, то повинні жити, як Божі люди, — свято пам'ятаючи день суботній (8–11). Ми повинні поклонятися Богу і служити Богослужінню, віддаючи Йому один день із семи. В цьому є справжній відпочинок. Не менш важливим є наполегливо працювати протягом шести інших днів.

Молитва: Господь, дякую Тобі за те, що Ти вчиш нас жити. Запиши Свої заповіді в моєму серці.

Одно слово: Люби Бога всім своїм серцем

Суд заснований на правді

до Римлян 2:1–5

(2): А ми знаємо, що суд Божий поправді на тих, хто чинить таке

1. Без виправдання той, хто судить інших (1–3)

Ми — грішні люди, і тому дивимось на інших людей через призму власної гріховності. Коли ми порівнюємо себе з іншими, то дивимось на свої сильні риси і засуджуємо чужі немочі. Але якщо бути чесним із собою, то ми завжди знайдемо в собі ті самі грішні бажання, за які засуджуємо інших. Вивчення Біблії повинне робити нас скромними, а не схильними до критики і самоправедності. Ми повинні бути вимогливими до себе, але поблажливими до інших. Бог точно судитиме світ в день Свого гніву. Його суд справедливий, бо заснований на правді.

2. Щоб привести до покаяння (4,5)

Бог терплячий. Він не карає грішника одразу. Він милостивий і добрий. Але нам не можна обдурювати себе. В назначений час прийде день Божого гніву, день об'явлення справедливого Божого суду. Божа доброта і терплячість не повинні робити нас гордими, але, навпаки, провадити до смирення і покаяння. Лише дурні кажуть, що Бога нема. Люди, які вперто триматимуться свого шляху і не розкаються, скуштують Божого гніву.

Молитва: Господи, очисти мене від гордості і впертості і допоможи розкаятись всім серцем

Одно слово: Бог хоче, щоб ми розкалися

Май Бога в пізнанні

до Римлян 1:26–32

(28): А що вони не вважали за потрібне мати Бога в пізнанні, видав їм Бог на розум перевернений, щоб чинили непристойне

1. Ганебна пожадливість (26,27)

“Як чоловіка та жінку створив їх...” (Бут. 1:27). Бог дав людям статеві стосунки, щоб з’єднати чоловіка і жінку в одне і створити сім’ю на Божу славу. Фізична єдність говорить і про єдність духом і серцем. Бог благословив чоловіка і жінку жити радісним і плідним життям, піклуючись про землю. Коли люди не коряться Божим постановам і використовують статеві стосунки для тимчасового задоволення, то не можуть утекти від наслідків порушення порядку творіння. Тому стають рабами своєї грішної природи.

2. Перевернений розум (28–32)

Коли люди не вважають за потрібне мати Бога в пізнанні, то втрачають сенс життя. В голові людини, яка живе не як Божий слуга, а як раб грішних бажань, все перевертається. Стосунки втрачають любов, і набувають ненависть і недовіру. Щоб виправдати себе, такі люди вчать, що добро — це зло, а зло — це добро. Але, в результаті, таке суспільство приходиться до моральної анархії і хаосу.

Молитва: Господи, прийди і оселись в моєму серці, прав над моїми думками і діями.

Одно слово: Май Бога в пізнанні

Шість заповідей про любов до ближнього

Вихід 20:12–17

(17а): Не жадай дому ближнього свого

1. Шануй свого батька та матір (12)

Ми повинні дотримуватись духовного порядку. Ми шануємо батьків, тому що вони — батьки.

2. Відношення до людей і до майна (13–16)

Вбивства, перелюб, крадіжки і неправдиві свідчення на ближнього суворо забороняються. Вбивство людей — це гріх, близькі стосунки поза шлюбом, — гріх, брати те, що належить іншим — це теж гріх, брехати, щоб скривдити інших, ще гірше за вбивство. Ісус робить ці заповіді набагато суворішими (Мтф. 5:17–48). Ці чотири заповіді є головними каменями в основі суспільства. Ними визначаються межі людської свободи. Якщо ми дотримуємось їх, тоді ми дійсно живемо в свободі.

3. Не жадай (17)

Ця заповідь стосується мотивів і бажань. Яким чином я можу контролювати свої внутрішні бажання? Ця заповідь збила наповал апостола Павла (Рим. 7:7). Нам не прожити без Божої благодаті і милості.

Молитва: Господь, очисти моє серце, бережи мої уста, мої руки і мої ноги подалі від гріха.

Одно слово: Люби ближнього як самого себе

Бійтесь Бога, не грішіть

Вихід 20:18–26

(20): І промовив Мойсей до народу: Не бійтеся, бо Бог прибув для випробування вас, і щоб страх Його був на ваших обличчях, щоб ви не грішили

1. Не бійтеся, лише майте страх Господній (18–21)

Існує два види страху: один з них паралізує людину і робить її в'язнем диявола. Люди затремтіли перед громом, блискавкою і горою, що вся диміла, але Мойсей сказав їм: *“не бійтеся!”* Ми не повинні дозволяти, страхові перед людьми, обставинами, чи навіть страху перед смертю заволодіти нами. Такий страх сатана використовує як знаряддя, щоб ув'язнити нас (Євр. 2:14,15). Інший вид страху — це страх перед Богом. Страх Господній береже нас від гріхів. Страх Господній — це початок мудрості (Пр. 9:10).

2. Ідоли і жертovníки (22–26)

Бог любить нас і хоче, щоб ми поставили Його на першому місці в своїх серцях. Він ненавидить ідолослужіння. Людям потрібно бути обережними, щоб не поклонятися тому, що було зроблене їх власними руками. Навіть жертovníки не повинні стати об'єктом для поклоніння. В людському серці легко з'явитися ідолослужінню, але ми повинні боятися Бога і відкинути від себе ідолів.

Молитва: Господь, допоможи мені любити, боятися Тебе і шанувати Твоє слово, щоб я не грішив проти Тебе.

Одно слово: Страх Господній, а не людський

Прославляй Бога і дякуй Йому

до Римлян 1:18–25

(21): бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не дякували, але знікчемнили своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце

1. Гнів Божий з'являється (18)

Бог любить цей світ, але гнівається, коли Ним нехтують. Гнів Божий проявляється в тому, що Він на деякий час забирає Свою руку турботи і захисту (24,26,28), щоб люди, пізнавши страждання, які приносить гріх, розкаялись.

2. Правду гамують неправдою (19, 20)

Бог — це наш Творець і суверенний Господь. З цього починається усіяка істина. Тому, залишити Бога, знехтувати Його постановами і жити, керуючись своєю грішною природою, значить гамувати правду. Коли ми коримось Богу, як нашому Творцеві і Господу, то маємо правду в наших серцях.

3. Нема їм виправдання (21–25)

Бог відкрив Себе в творінні. Він створив прекрасний світ і забезпечив людей усім, що необхідно для щастя. Гордість і невдячність — це корені гріха. Коли ми перестаємо дякувати, то починаємо критикувати. Коли ми не шануємо Бога як Бога, тоді над нами починає панувати гордість. Коли порядок творіння зруйновано, люди починають робити усіякі нерозумні заміни (23,25,26). Коли ми замінюємо правду брехнею, то страждаємо від наслідків нікчемних думок, темного серця і знеславленого тіла.

Молитва: Господи, дай мені вдячне і скромне серце щодня.

Одно слово: Дякуй Богу і шануй Його як Бога

Праведний житиме вірою

до Римлян 1:16,17

(17): Правда бо Божя з'являється в ній з віри в віру, як написано: А праведний житиме вірою

1. Не соромлюсь Євангелії (16)

Ісус Христос помер на хресті за наші гріхи, але Бог воскресив Його із мертвих. Ісус переміг гріх і смерть і дарував нам пробачення гріхів, вічне життя і Небесне Царство. Це і є Євангелія. Смерть через розп'яття вважалась ганебною, але Ісус на хресті поніс увесь наш сором. Він звільнив нас від безпідставної гордості і омив усі брудні гріхи. Він виправдав нас перед Богом. Євангелія — це Божя сила для спасіння кожного, хто вірує. Немає людини занадто недостойної, і не має людини особливими привілеями перед Богом. Нам не можна дозволяти своїй гордості або самоправедності утримувати нас від тієї праведності і спасіння, які дає нам Бог.

2. Вірою від початку до кінця (17)

Праведність від Бога — це дар Його благодаті. Його можна отримати лише вірою. Отримавши Боже прощення, ми отримуємо і правильні стосунки з Богом. Завдяки цьому ми можемо ходити вірою, довіряючи Богу, а не почуттями чи людській мудрості.

Молитва: Господи, вдягни мене в Христову праведність. Допоможи мені жити вірою від початку до кінця.

Одно слово: Праведний житиме вірою

Закони захищають людей

Вихід 21:1–37

(24): око за око, зуба за зуба, руку за руку, ногу за ногу

1. Закони відносно робітників (1–11,20,21,26,27)

Рабство існувало в єврейському суспільстві, так само як і в інших суспільствах стародавнього світу. В більшості країн раби не мали жодних прав, вони були в цілковитій залежності від свого господаря. Але Божі закони захищають права рабів. Закони Божі вчать з повагою ставитися до прав жінок, навіть, якщо жінка — невільниця. Закон Божий заклав нові принципи суспільства і, як свічка, засяяв в темному світі.

2. Тілесні ушкодження (12–37)

Встановити справедливість між тими, хто зазнали шкоди, й тими, що завдали їх, завжди видавалось нелегкою справою. Божий закон встановив стандарт правосуддя: покарання має відповідати шкоді. Принцип “око за око” був встановлений для безвідповідальних людей, щоб зробити їх відповідальними за свої вчинки. Боже правосуддя не допускає особистої помсти чи розплати.

Молитва: Господь, допоможи мені бути справедливим, щоб я пізнав ціну прощення. Навчи мене бути відповідальним за свій вплив на інших.

Одно слово: Справедливість і відповідальність

Майно і громадські обов'язки

Вихід 22:1–31

(26,27): бо вона єдине накриття його, вона одіж на тіло його; на чому він буде лежати? І станеться, коли буде він кликати до Мене, то почую, бо Я милосердний. Бога не будеш лихословити, а начальника в народі твоїм не будеш проклинати

1. Захист власності (1–15)

Люди, що тільки-но вийшли з рабства, ставляться до майна інших без особливої поваги. Закони в цьому розділі вчать, що людина повинна відповідати за збитки, спричинені привласненням надбань інших. На слові “відшкодуй” наголошується. Покарання застосовується для того, щоб навчити людину відповідальності, а не з метою помсти. Підґрунтям цих законів є шоста заповідь “не кради!”

2. Громадські обов'язки (16–31)

Владні повноваження розбещує людей. В минулому рабському суспільстві склалася така тенденція, що сильніший використовував в своїх інтересах слабшого. Серед рабів правий той, хто сильніший, саме цьому вони і навчилися в рабстві. Ці закони захищали життя, власність і честь слабких людей. Вірші 22, 29б і 31 нагадують людям, ким вони були, чиї вони і про те, що відносини в суспільстві повинні спиратись на Божу любов і співчуття.

Молитва: Господь, даруй мені Твоє співчутливе серце і Твою мудрість, щоб бути людиною і гідним громадянином.

Одно слово: Колись раби, а зараз святий народ Божий

Я боржник

до Римлян 1:8–15

(14): А гелленам і чужоземцям, розумним і немудрим я боржник

1. Безперестанно згадую про вас (8–10)

Важко молитися вірно за одну людину. Павло ніколи не був в Римі, але Бог, Якому Павло служив усім серцем, хотів посадити Євангелію і там. Рим був центром тодішнього світу, і Павло молився за римських християн. Він дякував Богу за їхню віру, з якою вони протистояли матеріалізму і розбещеності Риму. Павло молився про можливість відвідати римлян і поділитися з ними видінням всесвітньої місії.

2. Готовий звіщати Євангелію (11–15)

Павло вважав себе боржником для всіх людей язичницького світу. Його молитва за Рим і його бажання проповідувати Євангелію там були вираженням його посвяти всесвітній місії. Ісус, Якому він був зобов'язаний усім, поклав на нього відповідальність за язичницький світ. Ця відповідальність полягала в тому, щоб проповідувати Євангелію людям, за яких помер Христос. Проповідувати і добрим, і злим, тим, хто має надію, і тим, хто її втратив. Ісус, Який помер за мої гріхи, помер і за весь хворий гріхом світ, тому і в мене є такий обов'язок.

Молитва: Господи, допоможи мені служити Тобі цілим серцем і догоджати Тобі.

Одно слово: Боржник Божої милості

Через Ім'я Його

до Римлян 1:1–7

(5): що через Нього прийняли ми благодать і апостольство на послух віри через Ім'я Його між усіма народами

1. Євангелія Божа (1–4)

Павло називає себе рабом Ісуса Христа. Він уже не належав собі, він цілком належав Ісусові, так само як і усі християни (7). Господь обрав його заради Євангелії Божої. Євангелія — це Ісус. У святих Писаннях Бог обіцяв послати Його в світ, і Він виконав Свою обіцянку. Ісус був людиною, але в той же час: Він — наш Цар, Він — Божий Син, нащадок Давида, Месія. Бог воскресив Його з мертвих. Тільки Ісус може врятувати нас від пасток сатани, від сили гріха і смерті.

2. Благодать і апостольство (5а)

Бог врятував нас і тепер ми можемо служити Йому. Його благодать приносить прощення нікому непотрібним грішникам, і робить їх корисними Божими слугами. Бог дав нам місію, щоб ми тепер жили для Його слави через Ім'я Його.

3. Послух віри (5б–7)

Павло став вихователем учнів через покору до Ісусового веління (Мат.28:19,20). Він кликав невіруючих людей повірити і скоритись Євангелії. Покора приходить від справжньої віри. Учнями стають через тренування в покорі.

Молитва: Господи, допоможи мені жити заради Твого імені, вчитися покорі, яка приходить від віри.

Одно слово: Через Ім'я Його

Не хилися за більшістю

Вихід 23:1–19

(2): Не будеш з більшістю, щоб чинити зло. І не будеш висловлюватися про позов, прихильючись до більшості, щоб перегнути правду

1. Не перегибай правди (1–9)

Доволі часто ми піддаємося впливу оточуючих і робимо так, як роблять вони. Деякі перекручують правду, щоб гнобити вбогих і іноземців. Дехто дуже зайнятий власними справами і собою, замість того, щоб простягнути руку допомоги нужденному. Боже слово нагадує нам про те, щоб ми були відповідальними за своє суспільство і поводитися справедливо зі всіма людьми. Ми повинні бути відповідальним за допомогу немічним і не допускати того, щоб сильні поневолювали їх. Ми повинні пам'ятати милість Бога, Який позбавив нас від самотності в цьому недружелюбному світі, та зробив нас Своїми дітьми.

2. Час відпочивати й святкувати (10–19)

Землі потрібен відпочинок. Божим людям потрібен духовний відпочинок — прийти до Бога, щоб відпочити тілом і душею. Божим людям необхідно дякувати за все. Щоб навчити людей вдячному серцю, Господь постановив три щорічні свята, щоб люди ставали перед Богом, згадували Його благодать і з радістю приносили Йому свою подяку.

Молитва: Господь, допоможи мені залишити егоїзм. Допоможи мені приносити свою подяку Тобі і проводити час з Тобою.

Одно слово: Не хилися за більшістю, а насолоджуйся з Богом

Заповіт, закріплений кров'ю

Вихід 24:1–18

(7,8): І взяв він книгу заповіту, та й відчитав вголос народові. А вони сказали: Усе, що говорив Господь, зробимо й послухаємо! І взяв Мойсей тієї крові, і покропив на народ, та й сказав: Оце кров заповіту, що Господь уклав із вами про всі оці речі!

1. Ми послухаємо Божого слова (1–8)

Закріплення заповіту між Богом та Його народом схоже на весільну церемонію. Мойсей сказав народові Божі закони. Народ прийняв рішення бути Божим народом. Тоді Мойсей написав Божі слова. Після того, як Мойсей покропив кров'ю жертви жертovníк, він читав книгу заповіту. Люди відповіли: *“Ми послухаємо Господа”*. Тоді Мойсей покропив народ кров'ю, заповіт був закріплений, а їхні гріхи — пробачені. Вони стали Божим святим народом. Ця церемонія вказувала на новий заповіт у крові Ісуса, пролитій за наші гріхи.

2. Поділ їжі (9–11)

Мойсей, священники та старшини являли собою народ, коли вони їли славу їжу перед Богом. Справжня співдружність Божих людей повинна бути перед Богом.

3. Мойсей виходить на гору (12–18)

Господь покликав Мойсея зійти на гору, щоб дати йому закон та заповіді. Біблія — це центр стосунків заповіту.

Молитва: Господь, дякую Тобі за новий заповіт у крові Ісуса. Ми — Твій народ.

Одно слово: Заповіт, закріплений кров'ю

Вступ до послання до Римлян

Книгу послання до Римлян називають Євангелієм від Павла. Павло був високоосвіченим фарисеєм і жорстоко переслідував християн, але зустрів Воскреслого Христа, Який пробачив його і покликав бути апостолом для язичників (Дії 9). Бог обрав Ізраїля, щоб вони стали Йому за царство священників і святий народ, Божими місіонерами для усього світу. Але юдеї за днів Павла зневажали язичників, а їх закони забороняли усілякі відносини з ними. Вражає те, що Бог обрав саме Павла, єврея від євреїв (Фил. 3:5), стати місіонером для поган. Рим був центром поганського світу. Там було небагато християн, до того ж переважно це були емігранти, які намагались врятуватись там. Павло дуже хотів відвідати їх, щоб зміцнити їхню віру і місіонерське видіння. Він знав, що вороже налаштовані юдеї можуть вбити його до того, як він потрапить до Риму, тому написав їм це сердечне послання. Він писав про Євангелію, єдину і універсальну Божу відповідь на універсальну проблему людства — гріх. Бог хоче, щоб усі люди повсюди покалися, визнали Його як Суверенного Господа, і жили вірою в Ісуса Христа. Павло написав цього листа з Коринту, наприкінці своєї третьої місіонерської подорожі, коли віз до Єрусалиму пожертви від церков з язичників. Він хотів, щоб християни з юдеїв прийняли Божу місію, а християни з язичників навчилися відчуттю Божої історії.

Книгу послання до Римлян можна поділити так:

1. Вступ: 1:1–17
2. Універсальна проблема людства — гріх: 1:18–3:20
3. Євангелія — Боже спасіння: 3:21–4:25
4. Справжня свобода в Божій любові: 5–8
5. Божий суверенітет у всесвітній місії: 9–11
6. Життя в спільноті: 12–16

Слава Господня

Вихід 40:34–38

(34): А хмара закрила скинію заповідю, і слава Господня наповнила скинію

1. Господь входить до храму (34–35)

Все було приготовлено. Слава Господня (Лев. 16:2, 2Сам. 6:2, 2Хр. 5:13, Пс. 79:1) у вигляді яскравої хмари Божої славної присутності наповнила скинію, так що Мойсей не міг туди увійти. Це було кульмінацією, тим моментом, до якого Мойсей та весь народ так старанно готувалися. Вони були готові розпочати свою пілігримську подорож від гори Синай до обіцяної землі, бо Бог тепер йшов з ними.

2. Хмара вдень та вогонь вночі (36–38)

Бог вів Свій народ до обіцяної землі. Коли хмара підіймалася від скинії, вони збирали стан та рушали туди, куди Він вів. Якщо хмара знову покривала скинію, народ зупинявся. Бог вів євреїв довгою дорогою та впродовж подорожі тренував їх. Вони вчилися покладатися на Бога. Він тренував їх бути святим народом і царством священників та бути щасливими в обіцяній землі.

Молитва: Господь, перебувай з нами та веди нас до Небесного Царства. Зроби нас Своїм святим народом.

Одно слово: Слідуй за Божим керівництвом

Зробіть Мені святиню

Вихід 25:1–40

(8): І нехай збудують Мені святиню, і перебуватиму серед них

1. Я перебуватиму серед них (1–8)

Бог хоче перебувати зі Своїм народом, але Він святий, а люди грішні. Тому Бог дав Мойсею інструкції, щоб збудувати святиню. Люди повинні зробити принесення. Вони повинні запросити Бога. Бог дав Мойсею закони моралі, заповітні стосунки були закріплені кров'ю. Тепер система жертвоприношення забезпечила грішнику шлях до пробачення гріхів перед Богом та життя в Божій присутності.

2. Ковчег, стіл та свічник (9–40)

Серцем святині був ковчег, а в ковчезі була Біблія — книга заповідю. Закон вчить людей праведним Божим вимогам, показує гріховність людства. Кров окропила те місце. Там Святий Бог зустрічав пробачених людей (22). Хліб показний на столі являв собою Божу життєдайну присутність. Свічник також являє Божу живу присутність як світла для світу.

Молитва: Господь, очисти мене від гріха, прийди та перебувай серед нас, Твоїх людей.

Одно слово: Я перебуватиму серед них

Прийди до Бога Божим шляхом

Вихід 26:1–37

(30): І поставиш скинію згідно з приписами, як тобі показано на горі

1. Зроби для Бога–Пілігрима (1–29)

З Божих інструкцій щодо будівництва святилища ми можемо вчитися, яким є Божий характер. Скинія являла собою намет, що містив ковчег Бога. По–перше, вона була зроблена для подорожі. Бог — це Бог–Пілігрим, Який піде зі своїм народом в обіцяну землю. По–друге, вона була прекрасна зсередини і звичайною зовні. Бог любить красу, особливо Він любить внутрішню, приховану красу. Ісус змальований як Той, Хто не мав принади й пишності, щоб Його пожадати. Та Його внутрішня краса незрівнянна. Він переповнений благодаттю та правдою, любов'ю та співчуттям.

2. Бог піклується про дрібниці (30–37)

Внутрішня завіса відділяла Святе Святих, місце Божого трону, від святині. Стіл з хлібом показним і свічники та лампадки, символізуючи Божу живу присутність, знаходилися у святині. Бог давав детальні інструкції. Все мало бути зробленим згідно Його зразку. Грішна людина має прийти до Бога–Творця смиренно, Божим шляхом.

Молитва: Господи, допоможи мені глибоко вивчати Твоє слово, щоб я міг служити Тобі по Твоїй волі.

Одно слово: Згідно з Божим зразком

Народ ставить скинію

Вихід 40:1–33

(16): І зробив Мойсей усе, як Господь наказав був йому, так він зробив

1. Бог заповідає Мойсею (1–15)

Господь сказав Мойсею, коли та як поставити скинію. Жертовник для кадила, місце молитви, повинен стояти перед ковчегом свідoctва. Скинія та все, що в ній, разом з мідним жертовником, повинні бути бути помазані оливою, щоб освятитися. Посвячення Аарона та його синів описане в книзі Левіт, розділи 8,9. Служіння священства вказує на майбутнє священство вічного первосвященика Ісуса Христа.

2. Мойсей зробив усе, як йому наказав Господь (16–33)

Мойсей поставив завершену скинію першого дня першого місяця, через рік після виходу. Серцем ковчегу було свідoctво (Біблія). Він розклав хліб на столі, позасвічував лампадки, кадив кадила на золотому жертовнику та приніс цілопалення на мідному жертовнику. В кінці Мойсей поставив подвір'я. Він зробив і приготував все згідно Божих вказівок, щоб Господь прийшов та перебував з ними.

Молитва: Господи, навчи мене смиренню Мойсея, який ретельно слухався Тебе. Допоможи мені приготувати у своєму серці місце для Твого перебування.

Одно слово: Як Господь наказав

Як наказав Господь Мойсею

Вихід 39:32–43

(42,43): Усе так, як Господь наказав був Мойсеєві, так зробили Ізраїлеві сини всю ту роботу. І побачив Мойсей уся ту роботу, і ось — вони зробили її! Як Господь наказав був, так зробили вони. І поблагословив їх Мойсей!

1. Вони позносили до Мойсея шкіню (32–41)

Робітники закінчили робити шкіню та всі її речі. Вони дотрималися того зразка, який Господь дав Мойсею. Така уважність у деталях показує, що вони повністю віддали свої серця тому, щоб приготувати святиню Богу, щоб Він приходив та перебував з ними. Складові святині записувалися, в тому числі священні шати, олива для свічника, запашне кадило, миро помазання, шнури і кілки. Бог цікавиться дрібницями. Ми повинні поклонятися та служити Богу, як Він того хоче, а не так, як подобається нам. Бог закладав основу для того, щоб людство зрозуміло значення жертви Ісуса.

2. Мойсей благословив їх (42–43)

Мойсей ретельно перевіряв те, що було зроблено. Він бачив, що вони зробили все саме так, як наказав Господь, тому він благословив їх.

Молитва: Господь, допоможи мені ретельно вивчати Біблію, вірити та жити згідно її вчення. Допоможи мені служити Тобі без компромісів та скорочення шляхів так, як Ти бажаєш.

Одно слово: Роби по-Божому

Жертівник та подвір'я шкіни

Вихід 27:1–21

(21): У шкіні заповіту назовні завіси, що на свідочстві, приготує її на запалення Аарон та сини його від вечора аж до ранку перед лицем Господнім. Це вічна постанова їхнім родам від Ізраїлевих синів!

1. Мідний жертівник (1–19)

Мідний жертівник був побудований для спалювання жертв. Він розташовувався зовні шкіни в подвір'ї, що було навколо святилища. Кров жертв приносилася туди, щоб викупити від гріха (Лев. 17:11). Хлібні вдячні принесення теж приносилися там. Жертівник був зроблений порожнім, тому що з ним люди повинні були увійти в обіцяну землю.

2. Бережи лампаду запаленою (20–21)

Оливою для лампадок була чиста олія з оливок. Священик повинен запалювати лампадки щовечора, і він та його сини повинні берегти лампадки запаленими аж до ранку. Бог не спить (Пс. 120:4), Він стереже Свій народ вдень та вночі. Доки лампадки Бога горять, доти у світу є світло та надія.

Молитва: Господь, дякую Тобі за Ісуса, Чия кров пролилася на хресті за гріхи світу, роблячи жертівник непотрібним, і дала нам можливість зрозуміти його значення. Дозволь оливі Святого Духу постійно горіти в моєму серці.

Одно слово: Бог прощає гріхи і дає світло

Священні шати

Вихід 28:1–43

(29,30): А священні шати, що Ааронові, будуть по ньому синам його на помазання в них і на рукоположення їх. Сім день носитиме їх той із синів його, що буде священником замість нього, що ввійде до скинії заповіту на служення в святині

1. Священні шати на славу й красу (1–5)

В часи Мойсея лише Аарон та його сини були священниками. Зараз усі віруючі — священники (1Пет. 2:9,10). Священники теж грішні люди. Їхня гарна одежа вкривала їхню слабкість. Навіть Божі слуги не увійдуть у присутність Святого Бога, доки не покрийть себе Його праведністю.

2. Ефод та нагрудник (6–43)

Ефод та нагрудник були зв'язані разом і носилися поверх інших одерж. Імена 12 Ізраїлевих синів було викарбувано на нарамниках ефоду та на 12 дорогоцінних каменях, що вставлялися в нагрудник. Священик був посередником. Коли священик входив до святині, він носив народ на своєму серці. Він шукав Божу волю для народу. Таємничі урім та туммім допомагали йому у цьому. Священники приносили народ до Бога і Божу волю до народу. Це роль священика.

Молитва: Господь, допоможи мені взяти участь в ділі священика і привести до Тебе невірющий світ.

Одно слово: Діло священика (Рим. 15:16)

Священні шати

Вихід 39:1–31

(30): І зробили квітку, вінця святости, зо щирого золота, і написали на ній письмом різьби печатки: Святиня для Господа

1. Ефод та нарамник (1–21)

Священні шати, зроблені для Аарона та його синів, які були священниками, мали символічне значення та були дуже гарні. На ефодових нарамниках були два оніксові камені з вирізьбленими на них іменами 12 колін. Нарамник клався на ефод. На нього клалися 12 дорогоцінних каменів, кожен з вирізьбленим на ньому іменем коліна. Первосвященик носив народ на своєму серці та на своїх плечах щоразу, як приносив жертви чи приходив до Бога в молитві. Він був посередником, який говорив з Богом про людей та з людьми про Бога.

2. Святиня для Господа (22–31)

Дзвінки та гранатові яблука, які чергувалися по подолу шати, нагадували про прихід священика. Він не повинен легковажно входити у Божу присутність. Вінець святости, зроблений з чистого золота та прив'язаний до завою, мав напис: “Святиня для Господа”. Бог проголосив первосвященика святим.

Молитва: Господь, Ти покликав нас бути царством священиків та народом святим. Допоможи нам приносити світ до Тебе та Тебе світові.

Одно слово: Святе життя, свята місія

Вівтар цілопалення

Вихід 38:1–31

(2): І поробив він роги його на чотирьох кутах його, з нього були його роги. І пообкладав його міддю

1. Мідний вівтар (1–20)

Жертовник цілопалення був головною частиною подвір'я. На ньому приносили тварин в жертву за гріхи народу. Саме цю кров з жертовника використовували, щоб очистити все, враховуючи священника. Умивальниця була для священників, які мили свої руки та ноги, коли приносили тварин в жертви. Запони огорожували скинію та жертовник, утворюючи подвір'я. Це був останній штрих. Ця святиня була зроблена згідно зразку, який Бог дав Мойсею на горі. Це було місце для Бога, щоб приходити та перебувати зі Своїм народом.

2. Використані матеріали (21–31)

Мойсей вів ретельні записи всіх матеріалів, використаних для скинії та її речей. Вони надходили з добровільних принесень народу.

Молитва: Господи, пробач мені нахабне вторгнення у Твою присутність! Ти святий. Допоможи мені йти до Тебе з благоговінням, покладаючись на Кров Христа.

Одно слово: Нема очищення без крові

Я буду відкриватися вам там

Вихід 29:1–46

(44–46): І освячу скинію заповіту, і жертовника, і Аарона та синів його освячу, щоб вони були священиками Мені. І буду Я спочивати серед Ізраїлевих синів, і буду їм Богом. І пізнають вони, що Я Господь, їхній Бог, що вивів їх із єгипетського краю, щоб перебувати Мені серед них. Я Господь, їхній Бог!

1. Висвячення на священика (1–37)

Священство — це не політична посада. Воно було встановлено для Аарона та його нащадків. Вони були священиками лише Божою благодаттю, бо самі собою вони, як і будь-хто інший, були грішниками, що потребують прощення та очищення. Хоча вони носили прекрасні шати, це робило їх святими. Лише кров, яка символізує життя, може викупити гріх (Лев. 17:11).

2. Щоденна жертва за гріх (38–46)

Щодня священик повинен був приносити двох ягнят в жертву за гріх народу. Криваве жертвопринесення вчить нас, що Бог святий, а гріх страшний. Ці жертвопринесення вказують на Ісуса, Агнця Бога, Чия кров пролилася за грішників, задовольнила праведність Бога та зробила систему жертвопринесень Старого Заповіту непотрібною. Святий Бог приходить, щоб перебувати зі Своїм народом, коли їхні гріхи вкриті кров'ю відкуплення.

Молитва: Господи, дякую Тобі за Ісуса, Агнця Божого, Який забирає гріхи світу. Дякую Тобі, що Ти забираєш мої гріхи і приходиш, щоб перебувати зі мною.

Одно слово: Бог перебуває з пробаченими грішниками

Жертовник на кадіння

Вихід 30:1–38

(6): І поставиш його перед завісою, що над ковчегом свідочтва, перед віком, що на свідочтві, яким Я буду тобі відкриватися там

1. Місце молитви (1–10)

Золотий жертовник на кадіння був призначений для молитви. Він розташовувався в святині перед завісою, що над ковчегом, перед віком. Інші прилади, розташовані в святині описані у 25 розділі. Цей жертовник на кадіння описаний, щоб показати шлях до Бога, який відкрився після кривавих жертвопринесень за гріх. Первосвященик кадив тут щоранку та під вечір, щоб молитися за народ.

2. Гроші викупу (11–16)

Кожен повинен бути переліченим і кожен, незважаючи на його людське становище, повинен принести Господу половину шекля як викуп за свою душу. Кожна людина грішна і життя кожної людини рівно дорогоцінне перед Богом.

3. Для очищення і посвячення (17–38)

Священик повинен мити свої руки та ноги, коли буде входити до скинії заповіту. Миро для помазання готувалося за спеціальною формулою, його складовою був ладан.

Молитва: Господь, дякую Тобі за те, що Ти відкрив грішникам шлях прийти до Тебе в молитві.

Одно слово: Наближайся до Бога з чистими руками

Місце молитви

Вихід 37:10–29

(25): І зробив він кадильного жертовника з акаційного дерева, лікоть довжина його, і лікоть ширина його, квадратний, а два лікті вишина його. З нього були його роги

1. Стіл (10–16)

Золотий стіл був розташований на півночі Святого. Щотижня клалися свіжі хліби покладання (Лев. 24:5–9). Це символізувало Богу життєдайну присутність там.

2. Свічник (17–24)

Золотий свічник був чудовий. Схожі на квітку келихи для лампадок були з чистого золота. Було три гілки на кожній стороні та одна в центрі. Лампадки горіли всю ніч. Вони символізують собою присутність Бога, Який без перестану споглядає за Своїм народом.

3. Кадильний жертовник (25–29)

Золотий жертовник швидше за все є частиною оснащення священика в 30 розділі. Тут йому приділяється головна увага. Це місце молитви. Первосвященик, який носив імена колін Ізраїлю біля свого серця, спалював спеціальні кадила щоранку та щовечора (Вих. 30:7–10). Одного разу в рік він кропив кров'ю роги жертовника для відкуплення за гріх.

Молитва: Господи, дякую Тобі за Твою життєдайну присутність та за привілей молитви.

Одно слово: Шукатимемо Бога в молитві

Ковчег та його віко

Вихід 37:1–9

(9): І були ті херувими з простягненими догори крилами, і затінювали своїми крилами над віком, а їхні лиця одне до одного; до віка були схилені лиця тих херувимів

1. Ковчег (1–5)

Ковчег був самим священним предметом у скинії. Це був прямокутний ящик, вкритий золотом, в якому знаходилися таблиці закону, що їх Мойсей отримав від Бога. Бог дав закон для того, щоб вчити Свій народ Божим праведним повелінням і щоб тренувати їх у святості. Ковчег зробив Белцаїл, головний майстер. В чотири каблучки всовувались держакі для того, щоб носити ковчег, бо Бог — це пілігрим, Який подорожує зі Своім народом.

2. Віко (6–9)

Віко (також називається “місце милості”, “престол благодаті”) було кришкою ковчегу. Воно було зроблене з цільного шматка золота з херувимами на обох кінцях, обернених один до одного. Їхні крила затінювали віко. Як раз це було те саме місце благодаті, яке первосвященик окроплював кров’ю з жертovníка, щоб викупити власні гріхи та гріхи народу. Лише тоді грішна людина могла увійти в присутність Святого Бога.

Молитва: Господи, Твоя милість та праведність зустрілися біля хреста Ісуса. Я йду, щоб зустріти Тебе там.

Одно слово: Вкритий Божою милістю

Робітники та їхня робота

Вихід 31:1–18

(3): і наповнив його Духом Божим, мудрістю, і розумуванням, і знанням, і здібністю до всякої роботи

1. Бецалїл та Оголіяв (1–11)

Художнє мистецтво — це Божий подарунок. Божі дари повинні використовуватися згідно з Божою волею та повинні приносити Йому славу. Святина та всі речі були вигадані Самим Богом. Він покликав робітників та наділив їх всім необхідним для роботи. Робітники були Божими слугами. Їхня найкраща робота була вираженням їхньої покорі, а не власної грішної свободи. Справжнє мистецтво повинне прославляти Бога.

2. Пильнуйте суботу (12–18)

Бог дав людям суботу, щоб вони могли поклонитися Йому та увійти в Його святість. Особливо ті, що були поставлені на будівництво святини, повинні були знаходити час, щоб поклонитися Богу, пам’ятаючи, що Він — Творець неба та землі та Джерело всіх дарунків. Божі слуги не повинні бути занадто зайнятими, роблячи Божу роботу, щоб забувати поклонитися Богу.

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що Ти доручив нам Твою роботу. Дякую за Святого Духа, Який допомагає нам її виконати.

Одно слово: Використовуй таланти для слави Бога

Золоте теля

Вихід 32:1–14

(14): І відвернув Господь зло, про яке говорив, щоб зробити Своєму народові

1. Гнів Господень розпалюється (1–10)

Коли Мойсей був на горі, Аарон керував знизу. Ізраїльтяни вже не були рабами, але їхній рабський менталітет залишився. Вони хотіли бога, якого могли б бачити, вони хотіли відчутної негайної користі. Вони наполягли на тому, щоб Аарон зробив їм бога. Тому він зібрав їхні золоті сережки та зробив золоте теля. Люди поклонилися йому в п'яній оргії. Гнів Господній розгорівся. Він вирішив зруйнувати їх та розпочати все спочатку через нащадків Мойсея.

2. Заступницька молитва Мойсей (11–14)

Мойсей не шукав користі, він був пастирем. Він молився за Ізраїль всім своїм серцем, нагадуючи Богу, як Він вивів їх з Єгипту та Його клятви і обіцянки, які Він дав Аврааму, Ісаку та Ізраїлю. Він вів до того, що Божа слава буде поставлена під сумнів, бо, коли Він зруйнує Ізраїль, Єгиптяни скажуть, що Він вивів їх з Єгипту зі злим наміром. Бог вислухав молитву Мойсея і відвернув зло.

Молитва: Господи, очисти моє серце від ідолів, навчи мене чекати на Тебе.

Одно слово: Не поклоняйся золотому теляті

Покривала скинії

Вихід 36:8–38

(35): І зробив він завісу з блакиті, і пурпуру, і червені та з суканого віссону. Мистецькою роботою зробив її з херувимами

1. Скинія (8–34)

Скинія — це намет, де розміщені ковчег та її речі. Бог перебував у наметі серед Свого народу. Намет складався з десяти прекрасних покривал зсередини. Коли всі покривала висіли, скинія була шириною 5 метрів, довжиною 15 метрів та висотою 5 метрів. Зверху намет був сплетений з козиної вовни, і вся скинія була вкрита двома шарами: один з баранячих на-червоно пофарбованих шкур, і другий з тахашевих шкур. Витончена краса і розкіш скинії приховувалися за грубою зовнішньою стороною. Ісус Еммануїл, Який прийшов перебувати серед людей, схожий на скинію (Ів. 1:14, Іс. 53:2).

2. Святе Святих (35–38)

Покривало у вірші 35 відділяло Святе Святих від Святого. Ковчег перебував поряд з покривалом. Лише первосвященик входив туди, і лише раз у рік. Саме ця завіса розірвалася зверху донизу, коли Ісус був розп'ятий (Мат. 27:51). Ісус відкрив усім людям шлях до Бога.

Молитва: Господь, прийди та перебувай в мені сьогодні. Допоможи мені приготувати Святе Святих в своєму серці і кожного дня входити туди з Кров'ю Ісуса.

Одно слово: Бог створив в нас скинію

Добровільний дар

Вихід 35:1–36:7

(29): Кожен чоловік та жінка, кого їхнє серце схияло приносити для кожної праці, яку Господь наказав робити рукою Мойсея, Ізраїлеві сини приносили добровільний дар для Господа

1. Бережіть суботу (35:1–3)

Хоча люди почали робити Боже діло і будували Божий дім, та вони повинні берегти суботу. Нема нічого важливішого, ніж поклонятися Богу в Його день.

2. Щиросердне приношення (35:4–29)

Народ згрішив та покався. Вони взнали смак Божої милості та прощення, а серця наповнилися вдячністю. Мойсей дав їм привілей приносити добровільні дари для Бога. Вони могли жертвувати необхідними матеріалами для будівництва скинії чи для одягу священиків, або пропонувати свої здібності. Їхні серця були налаштовані на те, щоб віддавати найдорожче.

3. Сповнені духу робітники (35:30–36:7)

Бог наповнив робітників Бецал'їла та Оголіява Своїм духом та дав їм необхідні дари, щоб будувати скинію і вести всі розрахунки. Вони та інші вмілі робітники працювали добровільно та з радістю. Люди принесли більше, ніж достатньо для завершення роботи.

Молитва: Господь, допоможи мені служити Тобі добровільно в розкаянні і з вдячним серцем.

Одно слово: Життя, час, гроші — Божі

Молитва пастиря з розбитим серцем

Вихід 32:15–35

(32): А тепер, коли б Ти пробачив їм їхній гріх! А як ні, витри мене з книги Своєї, яку Ти написав...

1. Розбиті таблиці (1–20)

Мойсей ніс у своїх руках дві кам'яні таблиці, що написані були Божою рукою. Та коли він побачив, що роблять люди, він запалав гнівом і розтрощив таблиці. Він спалив в вогні ідола, змолів його у порошок, розсипав на поверхні води та напоїв нею їх. Це був святий гнів.

2. Левіти освячені Господу (21–29)

Аарон зробив спробу вибачитися. Мойсей побачив, що народ незагнузданий. Щоб спасти народ, потрібно було вдатися до жорстких заходів. Сини Левія стали на Божу сторону разом з Мойсеєм, вони повбивали мечем членів своїх родин та друзів, що вийшли з-під контролю. Порядок було відновлено та народ врятувався.

3. Страждання Мойсея та його друга молитва (30–35)

Мойсей піддав небезпеці свою душу, коли вдруге молився за Свій народ. В Мойсея була пастирська любов до них, та Бог не хотів поступитися.

Молитва: Господи, допоможи мені стояти на Твоєму боці в час кризи. Навчи мене стражданню та молитві пастиря.

Одно слово: Молися, але не роби компромісу

Я не піду серед тебе

Вихід 33:1–6

(3): до Краю, що тече молоком та медом, бо Я не піду серед тебе, бо ти народ твердоший, щоб Я не вигубив тебе в дорозі

1. Йди, та без Бога (1–3)

Бог з клятвою пообіцяв Авраамові, Ісакові та Якову дати їхнім нащадкам гарну землю Ханаану. Бог береже Свої обіцянки. Він дасть їм землю та всі її матеріальні благословення, але не піде з ними. Він пошле Свого Ангола, щоб вигнати ханаанеян, але не дасть їм духовного благословення — Своєї присутності з ними.

2. Люди засмутилися (4–6)

Мойсей та люди знали, що земля, в якій тече молоко та мед, не буде щасливим місцем, коли там не буде Бога. Матеріальні речі не задовольняють душі. Багатство без Бога нічим не відрізняється від пекла. Саме Божа присутність з ними робила їх особливим та благословеним народом. Тому люди зняли свою оздобу і засмутилися.

Молитва: Господи, дай мені систему цінностей з правильними пріоритетами. Даруй мені смиренне серце. Прийди та перебувай серед нас.

Одно слово: Нема гарного життя без Бога

Сяюче обличчя Мойсея

Вихід 34:29–35

(29): І сталося, коли сходив Мойсей з гори Сінай, а обидві таблиці свідництва в Мойсеевій руці при сході його з гори, що Мойсей не знав, що лице його стало променіти, бо Бог говорив з ним

1. Коли сходив Мойсей (29–32)

Мойсей слухався Бога. Він записав слова, які Бог наказав йому. Тоді Мойсей зійшов з гори. Оскільки він перебував з Богом, його лице почало променіти, але він не знав про це. Люди боялися підійти до Мойсея. Він зібрав всіх їх разом і говорив слова, які Бог заповідав йому. Перша справа Мойсея як Божого служителя та їхнього пастиря — бути їхнім вчителем Біблії.

2. Покривало на обличчі Мойсея (33–35)

Закінчивши розмову з народом, Мойсей взяв собі на лице покривало. Оскільки він жив та працював серед людей, то Божа слава поступово сходила (2 Кор. 3:13). Тоді Мойсей повертався зустрітися з Богом і його лице знову променіло. Не було нічого особливого в Мойсеї, як людині. Та Мойсей, який був з Богом, відбивав Божу славу на своєму обличчі та у своєму житті.

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що я можу проводити свій час з Тобою, доки моє лице та життя не почне променіти.

Одно слово: Проводь час з Богом та нехай твоє лице променіє

Люби Бога та поклоняйся лише Йому

Вихід 34:10–28

(14): Бо не будеш ти кланятись богові іншому, бо Господь Заздрісний ім'я Його, Бог заздрісний Він!

1. Бог — заздрісний Бог (10–17)

Після молитви покаяння та смиренного прохання Мойсея Бог відновив заповіт з Ізраїлем. Божий заповіт схожий на шлюбну обітницю. Божий народ повинен любити та слухатися Бога і старатися догодити Йому. Бог пообіцяв своєму народу зробити прекрасні речі. Перш за все, Він просив їх бути вірними. Бог не хоче, щоб Його народ йшов на компроміс з тими, хто поклоняється ідолам. Євреї повинні вигнати хананеїв та не мати нічого спільного з чужими народами. Господь покликав Свій народ жити словом Бога та не йти на компроміс зі світськими людьми.

2. Зрадій перед Богом (18–28)

Божі люди повинні святкувати назначені святкові дні з радісним та вдячним серцем. Вони повинні святкувати суботу як день відпочинку в Господі. Вони зобов'язані викупляти первістка кривою жертвою, згадуючи Паску і, як Бог вивів їх з рабства. Бог хоче, щоб Його народ прославляв Його та насолоджувався Ним навіки.

Молитва: Господи, допоможи мені любити і служити Тобі з чистим серцем.

Одно слово: Тепер я належу Ісусові

Скинія заповіту

Вихід 33:7–11

(11): І говорив Господь до Мойсея лице в лице, як говорить хто до друга свого. І вертався він до табору, а слуга його, юнак Ісус, син Навинів, не виходив із середини скинії

1. Скинія, що поза табором (7)

Ця скинія заповіту була поза табором, бо ще й досі система жертвопринесення не була встановлена. Бог хотів перебувати серед Свого народу, та не робив цього доти, доки вони не пройшли тренування, щоб одержати відкуплення. Тому лише Мойсей та Ісус Навин (11б) були допущені зустрічати Бога в скинії заповіту. Пізніше буде інша скинія заповіту зсередини табору (Вих. 40:1–7, Чис. 2:2).

2. Мойсей зустрічає Бога (8–11)

Коли Мойсей входив до скинії заповіту, стовп хмари сховався до її входу. Всі люди вставали та поклонялися Богу, доки Мойсей не повертався до табору. Там Мойсей зустрічався та говорив з Богом не раз, а день у день. Він будував особисті стосунки з Богом. Він пізнавав Бога, щоб знайти, як він та його народ зможуть догодити Йому. Більше за все він хотів, щоб Бог погодився йти зі Своїм народом в обіцяну землю.

Молитва: Господи, допоможи мені зустрічати Тебе день у день, як це робив Мойсей. Дякую Тобі за Ісуса, Єдиного Посередника між Богом та людьми.

Одно слово: Як говорить хто до друга свого

Піди з нами

Вихід 33:12–23

*(14): А Він відказав: Сам Я піду, і введу тебе до відпочинку***1. Третя молитва Мойсея (12–16)**

День за днем Мойсей виходив, щоб зустріти Бога в молитві. Проблему Ізраїлю міг вирішити лише Сам Бог, тому Мойсей повернув погляд від проблеми до Бога. Він знав, що життя в обіцяній землі без Бога буде схоже на життя в пеклі. Він знав єдине, що відрізняло їх від інших розбещених народів, — це була Божя присутність серед них. Тому Мойсей молився, доки Бог не поступився.

2. Мойсей та слава Господа (17–21)

Мойсей любив Бога. Він хотів краще знати Його, щоб догодити Йому. Він хотів бути зміненим славою Бога у внутрішній людині. Він хотів рости у образі Бога, перебуваючи поряд зі славою Бога. Він жадав бачити Христа (2Кор. 4:6) та мати Святого Духа, Який би перебував у ньому (2Кор. 3:7–11,18). Проблема народу наблизила його до Бога. Проблеми — це гарний шанс взнати Бога та рости у Ньому.

Молитва: Господь, допоможи мені через проблеми приходити до Тебе та бачити Твою славу.

Одно слово: Сам Я піду з вами

Молитва покаяння Мойсея

Вихід 34:1–9

*(9): Та й сказав: Якщо я знайшов милість в очах Твоїх, Владико, то нехай же Владика йде серед нас, бо народ цей твердоший. І Ти пробачи нашу провину та наш гріх, і зробиш нас спадком Своїм***1. Господь являє Свою славу (1–7)**

Мойсей витесав дві кам'яні таблиці, як ті, що він розбив, та пішов на гору зустріти Бога. Господь зійшов у хмарі та проголосив Своє Ім'я: “Господь” (Яхве). Він відкрив Свою праведну та милостиву сутність. Господь співчутливий та благодатний, Він пробачає гріхи, Він переповнений любов'ю та вірністю, але карає винних і нерозкаяних.

2. Молитва покаяння Мойсея (8–9)

Коли Мойсей вперше почув про гріх народу, він молився, ґрунтуючись на Божих обіцянках та Божій сутності. Потім він молився як страждаючий пастир, ризикуючи своїм життям за їхні гріхи. Бог не поступався. Тоді Мойсей обрав час, щоб потоваришувати з Богом в молитві. Він зрозумів, що він теж грішник, і просив Бога пробачити його гріхи. Мойсей не виправдовувався, а смиренно благав про пробачення та Божу присутність: *“Нехай же Владика йде серед нас”*.

Молитва: Господи, пробач мене та пробач гріхи мого народу. Зроби нас Твоїми нащадками.

Одно слово: Бог чує молитву покаяння